

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEPHONE: LUDLOW 5-9500

Vol. L

Price 10¢

Šiandien Draugas 14 psl. SEŠTADIENIS, SATURDAY, RUGSEJIS, SEPTEMBER 17, 1966

Printed in two parts

Nr. 218

Baigus Britų bendruomenės konferenciją

LONDONAS. — Britanijos bendruomenės (commonwealth) kraštų (dviejų) konferencija, trukusi 10 dienų įkarštyje, baigta rugsėjo 15 dieną. Ši Britų bendruomenės valstybių vyry konferencija daugiausia buvo Pietų Rodezijos ženkle. Kai kurie tos konferencijos dalyvių siūlė ginklu nuversti Rodezijos premjero Smitho baltųjų mažumos vyriausybę, kuri praėjusių metų lapkričio 10 d. atsiskyrė nuo Londono ir paskelbė Rodezją nepriklausoma valstybe.

Prisiminus sausio mėn. konferenciją

Praėjusį sausį neeilinėje Britų bendruomenės valstybių premjerų konferencijoje premjeras Wilsonas įtikinėjo Britanijos sankcijų efektyvumą. Jis tada pabrėžė, kad praeis kelios savaitės, ir tos ekonominės sankcijos pasmaugsią Smitho režimą, bet pasirodė jo prašaujami neišsipildę; priešingai, dabartinė Rodezijos padėtis kenkia Britanijos ekonomikai. Dar daugiau. Premjero Smitho valdžia per tą laiką gerokai sustiprėjo, tvirtai atsisotė ant kojų. Britanijos bendruomenės valstybės prėjo išvadą, kad šios sankcijos buvo ne kas kita, kaip Britanijos

Londonas vėl pradės derybas su Rodezijos premjeru Smithu

manevras, nes Londonas norėjo surasti kalbą su Rodezija. Šioje 10 dienų konferencijoje Afrikos valstybių vyrai griežtai reikalavo, kad Britanija panaudotų karinę jėgą prieš baltųjų mažumos vyriausybę Rodezijoje. Jei to nebūsią padaryta, daugelis bendruomenės kraštų grėsė pasitraukti iš Britanijos bendruomenės.

Kanados premjero siūlymas

Singapūro premjeras L. K. Yew pasiūlė bombarduoti iš anksto parinktus taikinius Rodezijoje ir pradėti Vietnamo stiliaus karą. Kanados ministris pirmininkas mėgino iekoti visiems priimtino kompromiso. Jis siūlė duoti nepriklausomybę Rodezijai, bet pastatyti sąlygą, kad didesnis negrų skaičius galėtų tarti žodį kra-

to valdymo reikaluose, nors daugumą sudarytų baltieji. Palaipsniui valdžia turėtų pereiti į negrų rankas. Jei Rodezijos premjeras I. Smithas su tuo nesutiktų, kanadiečių premjeras pataria kreiptis į Jungtines Tautas, kad jos pasauliniu mastu pradėtų taikyti sankcijas Rodezijos importui ir eksportui.

Vėl bus pradėtos derybos

Baigiant šią Britų bendruomenės konferenciją, buvo nustatyta gruodžio 31 diena galutinė data sėkmingom derybom su Rodezijos premjeru Smithu.

Jei nepasisektų su Smithu susitarti, Britanijos premjeras Wilsonas pabrėžė, jog jis prašys Jungtinių Tautų nuversti Smitho vyriausybę, ir taip pat paneigė suverenumą visam lai-

kui baltųjų režimui Rodezijoje.

Premjero Wilsono naujas bendruomenės (commonwealth) ministris Herbert Bowen jau pasirodęs skristi į Salisburį, Rodezijos sostinę, ir ten pasiūlyti kelias savaites jei bus reikalinga, kad būtų susitarta, kaip Britanija perduos Rodezijai suverenumą, išspręsti nepriklausomos Rodezijos konstitucijos klausimą ir kt. Smithas ir Wilsonas norėtų ginčo išsprendimo, nes Smithas atsisotų dar ant tvirtesnių kojų, o Wilsonas galėtų sustabdyti nuostolius dėl dabartinį santykių su Rodezija. Dėl šio konflikto su Rodezija Londonas jau netekęs apie 300 milijonų dolerių.

— Popiežius Paulius VI šis šandien grįžta iš Castelgandolfo vasarvietės į Vatikaną.

Nori apginti tėvų teises

MEXICO CITY. — Meksikos parlamentas šiom dienomis svarsto krašto konstitucijos, paskelbtos 1917 m., trečiojo paragrafo pakeitimo projektą. Tretytis konstitucijos paragrafas, kaip žinoma, draudžia bet koki religijos mokymą privačiose ir valstybinėse mokyklose be vyriausybės leidimo.

Dabartinis švietimo ministras, įnešęs šį pakeitimą, nori apsaugoti tėvų teises į savo vaikų laisvą auklėjimą pagal savo pasirinkimą.

Charles Herndon, 55 metų amžiaus. Idaho demokratų gubernatoriaus kandidatas. Žuvo lietuvių nelaimėje audros metu šiaurės rytuose nuo Boise, Idaho.

Kino teatro reikšmė

VENECIJA. — Italijos vyriausybės komisijos pirmininkas ir Venecijos patriciaras kardinolas Urbani, šioms dienoms kalbėdamas žurnalistams apie Venecijoje vykstančią tarptautinių filmų festivalį, pareiškė: —Daugelis dabarties filmų nei savo temomis, nei turiniu, nei vaizdais neatitinka krikščioniškosios moralės normoms. Ypač skaudus šis faktas žinant, kokią didelę įtaką kinas turi šandienai jaunosios kartos auklėjimui.

Todėl kardinolas Urbani kviečia visus tėvus, mokytojus, kunigus, žurnalistus ir visus kino žiūrovus organizuoti siekiant kino moralės kėlimo, kovojant prieš šlamštą, besireiškiantį menkavertiško meno formomis.

— JAV-bių astronautai Charles (Pete) Conrad jr. ir Richard F. Gordon jr., skrieję su erdvėlaiviu Gemini XI aplink Žemę tris paras, vakar atvyko į Cape Kennedy, Fla. Rytų ar sekmdienį jie važiuos į Houstoną, Tex.

Suduotas smūgis P. Vietnamo komunistam ir budistam

SAIGONAS, Vietnamas. — Karingas budistų vienuolis Tri Quangas vakar pranešė, jog jis baigia 100 dienų pasninko streiką, kad toliau savo kovą galėtų vesti prieš prezidentą Johnsoną ir Saigono vyriausybę.

Tri Quangas, 42 metų amžiaus, baigęs pasninko streiką, įsakius jam Pietų Vietnamo jungtinės budistų bažnyčios patriarchui Tinh Khetui.

Pasak Quango, kurį JAV-bių ambasadorius Saigone Henry Cabot Lodge priglaudė ambasados rūmuose 1963 m., saugodamas nuo prezidento Diemo pareigūnų, pareiškė, kad tarp vyriausybės ir centro vietnamiečių budistų susikirtimas įvykęs dėl "netinkamos" prezidento Johnsono politikos. Jis taip pat puola ir amerikiečių politiką, nes, girdi, jos tikslas "išplėsti" budizmą iš steigiamos (konstitucinio) seimo, kuris buvo išrinktas praėjusį sekmadienį.

Budistų vadas Tri Quangas

bado streiko metu gyvybę pa-balsavimo urnų ateis bent 60 laikė vandeniu ir vaisių skysčiais. Jis nukrito nuo 130 iki 68 svarų.

Jis pasninko streiką prieš P. Vietnamo ir JAV-bių politiką pradėjo šiauriniame P. Vietnamo mieste Hue birželio 8 d. Vėliau jis buvo nuvežtas į Saigoną ir paguldytas klinikoje. Ir čia jis tęsė badavimą.

Quangas vėl nutarė kovą tęsti prieš premjerą Ky vyriausybę, kadangi jam, jo sekėjams budistams ir komunistų terorui nepavyko sutrukdyti rugsėjo 11 d. steigiamos seimo rinkimų, kurie pakėlė Pietų Vietnamo Ky vyriausybės ir JAV-bių politikos prestižą. Pietų vietnamiečiai išrinko 117 narių seimą konstitucijai priimti. Balsavimo rezultatai geresni negu buvo tikėtasi: dalyvavo trys ketvirtadaliai 5,288,000 registruotų asmenų. Dar prieš rinkimus kai kurie amerikiečiai galvojo, kad balsuos 50 procentų žmonių, gi premjero Ky vyriausybė buvo įsitikinusi, kad prie-

SCRANTONO VYSKUPIJOJ KUNIGŲ PASIKEITIMAI

SCRANTON, Pa. — Scranton vyskupijos katalikų savitrašius "The Catholic Light" praneša apie 110 kunigų pakeitimus. Sraše paminėti ir šie lietuviai kunigai: kun. Antanas Sinkevičius, Šv. Kazimiero parapijos Lyndwoode klebonas, paskirtas klebonu emeritu. Nauju klebonu paskirtas kun. Mykolas Ožalas, buvęs Šv. Juozapo parapijos klebonas, Duryea, Pa. Į jo vietą paskirtas kun. Jonas Kazlauskas, buvęs Šv. Petro ir Povilo parapijos klebonas, Sugar Notch. Čia paskirtas klebonu kun. Vyto Žemaitis, buvęs vikaras Šv. Jono Nepomukėno bažnyčioje Freelande.

Buvęs Šv. Marijos parapijos, Wanamie, ir kartu Šv. Juozapo parapijos, Hanoveryje, klebonas kun. Petras Ališauskas paskirtas Šv. Kazimiero parapijos, Pittstone, administratoriu.

mi, prie jubilato kun. Jono Kasakaičio. Wanamie ir Hanoverio parapijų klebonu paskirtas kun. Antanas Norkūnas, buvęs administratorius Šv. Pranciškaus parap., Wilkes-Barre, prie jubilato kun. Antano Ežerskio. Į šią parapiją administratoriaus teisėmis paskirtas kun. Jurgis Truskauskas, buvęs Šv. Kazimiero parapijos, Pittstone, vikaras.

Kun. Bernardas Kazlauskas, buvęs Pittstone vikaras paskirtas vikaru prie jubilato kun. Juozo K. Miliausko, Šv. Trejybės parapijos, Wilkes-Barre. Šios parapijos buvęs vikaras kun. Povilas Melesky paskirtas vikaru į Šv. Kazimiero parapiją, Pittstone. Kun. Jurgis Tribendis, buvęs vikaru Šv. Romo parapijos, Scrantone, paskirtas vikaru į Šv. Jono Nepomukėno parapiją, Freelande.

Prezidento Johnsono ekonomikos aukštųjų vadovybė (iš kairės) — izdo biudžeto direktorius Charles Schultz — tariasi antiinflacinėje konsultacijoje Henry Fowler, komercijos sekretorius John Connor ir ferencijoje Washington. Jie buvo Atstovų rūmų būdų ir priemonių (Ways ir Means) komisijos apklausti ekonomikos padėties klausimais. Atrodo, bus pakelti pajamų mokesčiai.

PAULIAUS VI LAIŠKAS LIETUVIŲ TAUTAI PASAULIO SPAUDOJ

ROMA. — Sv. Tėvo Pauliaus kv tikėjimui. "Kaip praecityje, VI-ojo laiškas lietuvių tautai, meilė ir ištikimybė švčiausia adreduotas vyskupui Vincentui Brizgiui pam nklinės Šiluvos Marijos koplyčios pašventinimo ir lietuvių religinio kongreso Washingtono proga, susilaukė didelio atgarsio viso pasaulio spaudoje ("Drauge" tilpo vertimas).

Šio laiško tekstą ir plačius komentarus įsidėjo didieji Romos dienraščiai, kaip Vatikano dienraštis "L'Osservatore Romano", "L'Avvenire d'Italia", "Giornale d'Italia", "Il Tempo", "Messaggero" ir kiti, išskeldami popiežiaus rūpestį ir meilę lietuvių tautai ir jo lankėjimus greitai sulaukti religinės laisvės aušros Lietuvoje.

Vatikano radijas trisdėšmėia įvairių kalbų perdavė rugsėjo 5 ir 6 d. enomis savo transliacijose šio laiško tekstą ir turinį, išskeldamas lietuvių tautos ištikimybę Bažnyčiai ir katali-

ties garantiją ir laidas. Mes tvirtai tikime — rašo toliau Paulius VI-sis laiške lietuviams — kad Dievas, per Marijos užtarimą, išklausys lietuvių maldų ir grąžins Lietuvai tą religinę laisvę, kurią gina visuotinis Bažnyčios susirinkimas. Tesuteikia Dievas tos supratimo dvasios, kurios šandien taip visi trokšta, kad katalikų Bažnyčiai jūsų Tėvynėje vėl būtų leista laisvai gyventi ir veikti, kad jai būtų leista atlikti paties Dievo pavestąją misiją, ugdat tautos tikėjimą ir religinį gyvenimą...

DVIEJŲ PREZIDENTŲ PASITARIMAI

WASHINGTONAS. — Filipinų prezidentas Marcos ir prezidentas Johnsonas vakar baigė pasitarimus Baltuosiuose rūmuose. Po jų pasitarimų buvo pasirašyta Filipinų respublikos ir JAV-bių sutartis, pažadanti Filipinams 50 milijonų dolerių pagalbą. Taip pat pakeista Filipinų ir Amerikos bazių susitarimas: pagal pirmąją sutartį Manilos vyriausybė keturios bazes JAV-biems buvo išnuomavusi 99 metams, o pagal dabartinę — 25 metams.

Po šių žygių Filipinų prezidentas Marcos kalbėjo Spaudos klube Washingtono, pareiškdamas, kad reikia tarp šiaurės ir pietų Vietnamo dialogo, tarpininkaujant trečiam. Jis pabrėžė, kad pietų vietnamiečių steigiamos seimo rinkimai, nes Pietų Vietnamas žengė žingsnį demokratijos kryptimi.

Marcos ir jo žmona vakar išvyko iš Washingtono į New Yorką.

Okupuotoj Lietuvoj mirė Vytautas Statkus

VILNIUS, okup. Lietuva. — Vilniuje rugpjūčio 15 d. mirė Vytautas Statkus, ekonomistas, buvęs Lietuvos Banko direktorius, atkėntėjęs sovietinio koncentracijos lagerio kančias ir jame apakęs, tada grąžintas Lietuvon.

V. Statkus gimė Veiveriuose 1900 m. liepos 9 d. Iš Marijampolės gimnazijos 1919 m. išėjo savanoriu į kariuomenę, baigė pirmąją karo mokyklą laida, buvo pirmojo pulko adjutantu. Iš kariuomenės pasi-

traukęs 1927 m. Vienoje baigė ekonomikos mokslus, dirbo Lietuvos Banke Klaipėdoje ir Kaune. Taipgi Klaipėdoje buvo prekybos instituto lektorius. Vytautas Statkus buvo sovietų deportuotas į šiaurės atšalio sritis, į miškų darbus, didžiojoje trėmimų bangoje 1941 metų birželio mėn.

— JAV-bių bombonešiai vakar smogė į demilitarizuotą zoną, kai šiaurėje keletą mylių nuo bombardavimo taikinių JAV Valstybių marinali kovojo prieš šiaurės Vietnamo armijos dalinius.

KALENDORIUS

Rugsėjo 17 d.: šv. Narcizas, šv. Kolumba, Mantvinas, Sigutė.

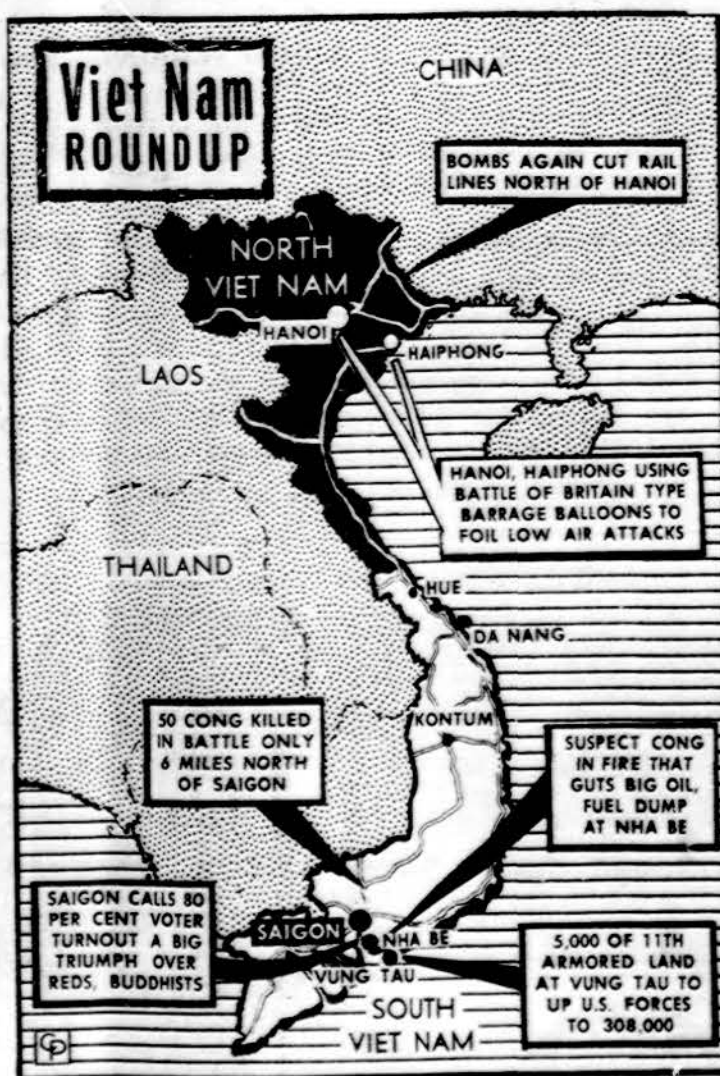
Rugsėjo 18 d.: šv. Juozapas Kup., šv. Ričarda, šv. Irena, Mingaila, Aura.

Rugsėjo 19 d.: šv. Januarius, Konstancija, Girvinas, Prurimė.

ORAS

Oro biuras praneša: Chicagoje ir jos apylinkėse šiandien apsiniaukė, aukščiausia oro temperatūra 70 laipsnių.

Saulė teka 6:32, leidžias 6:59.

Nauji įvykiai Vietname. — Dar 5000 JAV-ų karių išlaipinta Pietų Vietname. Dabar P. Vietname yra 308,000 amerikiečių karių. Daugiau kaip 80 procentų pietų vietnamiečių dalyvavo balsavimuose šrinkti konstituciniam (steigiamajam) seimui. Hanojus ir Haiphongas nau-dėja baltuosius sutrukdyti karo lėktuvams žemai skristi.

ŠVIESUOMENĖS ATEITIS

Jau vėl prasidėjo mokslo metai. Tėvams atpuolė dalis rūpesčių, kai jų vaikai iš gatvių pavojaus išėjo į mokyklos patalpas. Jaunimas jau turi labiau susitelkti prie knygos ir užmiršti žaidimus, stovėjimą ant gatvių kampų ir ne visuomet tinkamą draugystę. Mokykla pasiūlė bent dalį atsakomybės už vaikų ir jaunųjų auklėjimą bei jų gyvenimo krypties nustatymą.

Bet tai tik viena kiekvienų metų rudens darbo pusė. Nei mokykla, nei mokytojai nėra pakankami veiksniai duoti pilnutinį žmogui išauklėjimą. Mokykla pirmą vietą yra mokykloje, o tik antrą — auklėjimo. O jauno žmogaus auklėjimas yra svarbesnis už išmokymą, nes blogai išauklėtas mokyklai gali tapti net pavojingu ginklu. Užtat auklėjimas prasideda šeimoje, papildomas mokykloje, bažnyčioje, organizacijose, šeimų rateliuose ir tinkamose draugystėse. Ir tai kaip tik yra pirmasis ir didžiausias tėvų rūpestis, kurio jie negali atsakyti ir niekam kitam perleisti.

Be to, lietuviams tėvams dar rūpi ir jų vaikų lietuviškas auklėjimas bei mokymas. Tai gali atitekti tik lietuviška mokykla, kurioje mokytis gaus ne tik lietuvišką žinią, bet ir pajunta lietuvišką dvasią. Tačiau ir čia mokykla yra tik tėvų padėjėja, turinti pratinti lietuvišką auklėjimą, kurio pagrindas jau padėtas šeimoje.

Labai svarbus yra mokyklos parinkimas, kad jaunas gautų kiek galima daugiau žmogiškojo auklėjimo. Išmokyti gali kiekviena mokykla, kuri laikosi valdžios nustatytos programos, pritaikytos šių dienų reikalavimams. Bet išauklėti gali tik tokia mokykla, kurios mokytojai patys turi noro jaunam žmogui padėti įsigyti pakankamai žinių, reikalingų padėti savo gyvenimui dvasinį pagrindą. Šiandien mes turime pakankamai išsimokslinusių žmonių, bet nepakankamai tokių, kurie turi tvirtą pasaulėžiūrą, kurie nepasąstos gyvenimo laikinume ir nesutęsia savo žmogiškumo patogumų ir turto ieškojimu. Ypač svarbu ateivams, kurie, norėdami aukščiau prasimušti, turi daugelį atžvilgių pralenkti stiprų užnugarį turinčius vietinius.

Nors nė viena mokykla nėra taip stipri, kad visus savo auklėtinius padarytų geriausiais žmonėmis, bet vis tik ta mokykla, kuri visas jėgas sutelkia žmogaus dvasios užgrūdinimui bei jo pilnutiniam auklėjimui, yra tinkamesnė ir duoda būsimam šviesuoliui stipresnį pagrindą. Šiame krašte kaip tik to siekti mėgina katalikškos ir kai kurios kitos privačios mokyklos, kurios ir auklėtojus parenka tinkamesnius, ir daugiau pastangų tam skiria ir didesnę sugebėjimų parodo. O pasaulėžiūros su-

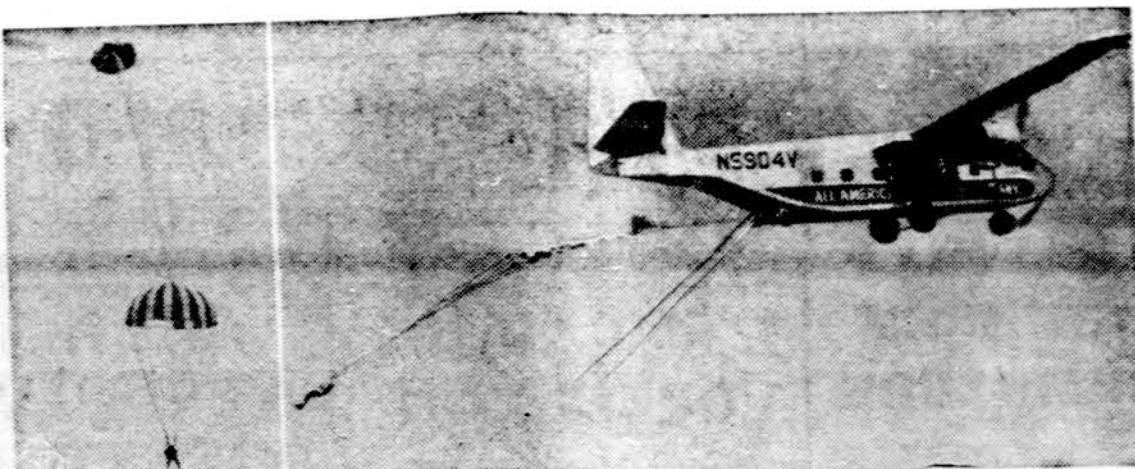
formavimas nuo pat jaunatvės yra paruošimas jaunuolio tautos ateičiai.

Kartais tėvams reikia dėl vaikų gerovės išsąžadėti didesnių patogumų, jei tik jiems galima duoti geresnį auklėjimą ir juos paruošti pilnutiniais šviesuoliais, kurie būtų naudingi savo visuomenei ir šiam kraštui. Juk jau turime pakankamai lūdnų pavyzdžių, kurie parodo, kad kai kurios mokyklos net atvirių vaikų padarė aktyviais komunistinių idėjų skelbėjais. Kai kurių mokyklų aplinka prisidėjo ir prie to, kad ir mūsiečių jaunuolių ne vienas jau yra ragavęs kalbėjimo duonos. Tai verti dėmesio įvykiai, kurie reikalauja didesnių aukos iš tėvų ir iš lietuviškos visuomenės.

Ypatingai mūsų dėmesys krypta į lietuviškas mokyklas, kurios lietuviškam jaunimui turi būti tautinė patalpa. Ką yra atlikusi lietuvinė mokykla išieivijoje, to neatlieka jokia kita mokykla. Dėlto šiuo atžvilgiu niekada nebus per daug rūpesčio, per daug lėšų ir per daug pastangų, kad lietuvinė mokykla net mažiausioje lietuvių gyvenamojoje vietoje atitektų tėvams pagalbei ir duotų jaunajai kartai lietuviškos dvasios ir nusiteikimų.

Mūsų lietuvinė mokykla atsiremia tikrai dideliu ir nepalaikiamu mokytojų ir bent dalies lietuvių visuomenės idealizmu. Bet ir idealizmo nepakanka, kad lietuvių kaip dalis gyvenimo įsisiurbtų į jauną sielą. Reikalinga tinkamųjų priemonių, kurios padėtų jaunimui lengviau apsilikti nugalėti ir lietuvišką nusiteikimą suprasti. Reikalinga taip pat, kad ir vietos mokyklų tas idealizmas būtų žadinamas, tai yra, kad jis nebūtų užslopintas nuolatiniu kalbėjimu apie specialytę, apie turto sukauptimo galimybes, apie profesijų pelningumą ir pritaikymą vyraujančiai dvasiai. To bent dalinai suteikia tiktaisi mokyklų, kuriose dvasiniai mokslai ir tikrasis auklėjimas nepalieikamas nuosaly, bet yra duodami bent tie pradai, kuriais atsiremia kilnesnis žmogaus gyvenimas.

Norime ar nenorime, vyresnioji karta, gyvenanti iš tėvynės atsivertusi sentimentais, eina savo pabaigą. Užtat yra būtina paruošti kuo daugiau šviesuolių, kurie būtų ne siaurų specialistai, — specialybė netrukdo būti pilnutiniam žmogui, — bet kaito tik vispusiškai išauklėti žmonės, galį perliuti vyresnių veiklos vairo religijai, tautinei, visuomeninei ir politinei sričiai. Ką dabar sėsime, tą vėliau pliausime. Jei dabar savo jaunimą ruošime tinkamose vietinėse ir lietuvinėse mokyklose, klesniam gyvenimui, tai vėliau ramiai širdimi galėsime laukti iš jų tinkamų vaisių, nes nuo dabarties mokyklos priklausys mūsų jauniosios kartos ateitis. Fr. Gr.

Georgetown, Del., demonstruojamas parašiuotas, kuris yra iš dviejų dalių. Išsokus lakūnui su parašiuotu, lėktuvas paima parašiuotą 120 mylių per valandą greičiu ir išsokus lakūną tempia į saugesnę vietą. Mažiau, kad virš šiaurės Vietnamo išsokusius lakūnus parašiuotais, kad šie nenusileistų į priešų apšaudomą vietą ar nepatektų į nelaisvę, bus galima taip išgelbėti. Dabar dažnai buvo matoma, kaip lakūnai iš lėto leidžiasi į raudonųjų rankas ir nebūdavo galima padėti.

Kompartija — menkniekių vergė

Kas pražudo didžiulius planus?

Visagalė sovietinė kompartija yra menkniekių vergė. Žiūrėk į planus, jie puikiai popieriuje atrodo, iki neprasideda kova dėl menkniekių. Gamyba šiuo metu, nes jos pajėgumų nustelbia menkniekiai: ten trūksta kurios žaliavos, nes laiku jos nepristatė, ten vėl kliudo važnia. Pats didžiausias sovietinis menkniekis, kad pramonė gamina niekalus (broką), o gyvenotojų reikalavimų reikalingiausiomis prekėmis nepatenkina. Ir prekyba menkniekių auka. Vasarą guli veltiniai, o žiemą, užsimuš, nerasi. Prireikė žibalo, keliauk po Lietuvą ir su jos geografija susipažink. Tačiau kompartijos išgarsintoji statyba jau tikrai pelnė kankinio vardą. Turi medžiagų, bet ne visos reikalingos. Jei jau visos sumedžioja, pasigenda įrankių. Ir kai jau juos sumedžioja, prasideda nauji vargai, kurios išaugdo rusiškąjį netvarką. Todėl čia ir suteikiame žodį rusei A. Rezcovai, kuri panūdė apie statybinių menkniekių byloti. Tiesa, VIII 23, Nr. 196).

Sašlavynas pakeičia laiptus

Jos istorija labai paprasta, nes teliečia Vilniaus išgarsėjusių menininkų namus: „Atleiskite, paklaus skaitytojas, kokią gi jėgą turi menkniekiai? O, jūs nežinote, visiškai nežinote, kas yra menkniekis ir koks klasingas jo charakteris. Menkniekis statyboje — ne riastiam skylutė!... Tačiau šiuo atveju šauktukai mums nieko nepadės. Gal geriau pasitelkime konkrečius pavyzdžius ir juos palygin-kime.

Imkime vieną statybos aikštelę. Ji yra Antakalnio gatvėje, kur pastatyti namai Nr. 120 ir Nr. 122. Kaip tik šioms namams ir kluvo masinis sutelktinis menkniekių smūgis.

Pažvelkite į namą Nr. 120. Jį

JURGIS VETRA

pastatė ir stogą uždengė per vieną vasarą. Darbų vykdymo Tadeušas Klečkovskis 1964 metų spalio mėnesį greta jo jau pradėjo statyti namą Nr. 122. Per 1965 metų žiemą ir šis gražuolis iškilo visu ūgiu. Bet, kaip pasakoja Tadeušas Klečkovskis, pirmas namas, skirtas dailininkams, prastyrojęs penketą mėnesių, pakliuvo tik į pirmo ketvirtio atidavimo planą. Ši džiaugsminga žinia buvo gauta vasario mėnesį. Iki atidavimo nebuvo likę nė dviejų mėnesių. Tada pradėjo dirbti apdailos darbus. Jie virė, tartum vanduo garvežio katilė, ir buvo baigti kaip tik prieš balandžio pirmąją, suprantama, išskyrus kai kur rūsos neužbaigtumus. Į šiuos ne užbaigtumus ir dėmesio niekas nekreipė, tarytum jų visai nebūta. Į namą, kuris buvo be priangių, be šiluminių, atvyko naujakuriai. Tačiau negalvokite, kad žmonėms teko laiptoti kopėčiomis arba šokinėti su karmimais. Naujakurius ir statybinius išvadavo... menkniekiais.

Taip, menkniekis. Paprastai į statybos aikštelę jis ateina kaip gerutėlis išvadotojas, dosnus akių dūmėjų pagalbininkas. Kaip tik toks menkniekis atsirado prie dailininkams skirtos namo. Naujakurius jis padėjo išsiversti be priangio. Juk, norint nutiesti šiluminius ir pašildyti priangį, nuo atiduodamo naudoti pastato sienos reikiavo atkasti keletą dešimčių kubinių metrų grunto ir išvežti jį iš teritorijos. Tačiau atsitiko atvirkščiai. Prie namo paskubomis atvežė šimtus kubinių metrų žemės, dešimtis mašinų žvyro, ir tokiu būdu aikštelė pakilo iki pat jėgimų ir namų slenksčių. Kartu buvo užverstas ir visas cokolinis aukštas su lango-

lais. Dabar prieangių ir šiluminių neberekėjo.

Viskas tobulai atbulai

Kova prieš menkniekių tebevyksta. Ji užsitęs iki 1967 m.: „Taip statybos aikštelėje atsirado menkniekis — vienšias. Tačiau greitai paaikšėjo, kad jis turi masę edrų giminių. Atėjo cokolinio aukšto aptaisytajai ir negalėjo padaryti savo darbo: jiems kildė tas pats prieangi pakeitęs gruntas. Jie nuėjo sau, atminimui palikdami didelę krivą brangių aptaisymų medžiagų, kurios, sustingusios į luitą, tebeguli ten iki šiol. Dabar išvežti jas į savarūnų kainuos daug brangiau, negu jos pačios atsiėjo.

Visą praeitų metų vasarą statybinkai, raginami skundų ir komisijų, atkakliai kovojo su menkniekių ir jo giminačiais. Po truputį vežė gruntą, keletą kartų klojo ir pertaisinėjo šilumą. Iš po žemių kaip grybai puikuodamiesi savo geležinėmis ir betoninėmis kepurėmis. Pasikui jas nuplėsinėjo, nes jos neturėjo projekcinio aukščio. Kova lydėjo permaininga sėkmė. Nuo cokolinio aukšto jau nuverstas ir išvežtas gruntas, jau pastatytas masyvus prieangis. Bet štai spustelėjo šalčiai. Mėnesį galingas kompresorius karojo su šalčia: reikėjo pabaigti kloti šiluminius. Pabaigė.

O kai ėmė snigti, prasidėjo varžybos: į aikštelę vėl ėmė vėžti žemes. Plaukė mašinos su priekabomis, vertė žemę, tačiau ir negalėjo nugalėti balto sniego. Patyrė nesėkmę, statybinkai supuko ir ėmė krauti žemę atgal į savivarčius. Taip betriušiančius juos ir užklupo 1966 metų sausis. Jis pabrūkė brūkšnį ir suvedė kovos su menkniekiais rezultatus, įrašy-

(Nukelta į 5 psl.)

Rimties valandėlei

MOSŲ LAIKŲ KALINYS

Siemet sueina 25 metai, kai Auschwitzto stovykloje buvo nužudytas kun. Maksimilijonas Kolbe, ypatingų talentų ir didelio heroizmo žmogus. Jis buvo kilęs nuo Lodzės, iš labai neturtingų tėvų. Jau iš pat jaunatvės panorė būti kunigas ir 1907 m. nuvyko mokyti į mažąją seminariją Lvove, tada priklausiame Austrijai. Kunigu buvo įšventintas 1918 m. Sekančiais metais pasiekė doktoro laipsnį teologijoje ir į savo tėvynę grįžo... sirgdamas džioma. Nepaisant ligos, buvo pasiūlytas profesoriatui į Krokuvą. Jis buvo tapęs pranciškonu ir laikėsi klusnumo.

Jausdamas, kad pokario metais buvo išblėsęs religinis įkardis, jis ryžosi daugiau veikti per spaudą, kad galėtų pasiekti platesnes mases. Elgetadamas lėšas jis įsteigė laikraštį „Nekaltai Pradėtosios Marijos vytytis (riter's)". Kai kurį laiką tas laikraštis buvo leidžiamas Lietuvai anksčiau priklausiusioje žemėje — Gardine.

Degdamas ryžtu savo spaudos darbą plėsti, o vietinių savo kolegų nesuprastas, jis perkėlė savo įsteigtą spaustuvių į princą Liubeckio dovanotą žemės plotą netoli Varšuvos, įsteigdamas ten Niepokalanow (Nekaltai Pradėtosios) vienuolyną ir stambų spaudos centrą.

Kun. Kolbės uolumas skleistu Kristaus mokslo tiesą buvo toks didelis, kad j's savo vyresniųjų net buvo išsipašęs leidimo vykti į mėsijas Japonijon. Ten nulykęs jis irgi įsteigė laikraštį ir sėkmingai darbavosi, iki persidirbimas apardė jo sveikatą ir 1936 m. grįžo atgal į tėvynę. Dabar čia jo įsteigtas laikraštis jau buvo pasiekęs trijų ketvirtadalių milijono tiražą. Plėsdamas savo spaudos darbą, jis įsteigė jau dienraštį, pavadintą „Mažas Dienraštis", kuris buvo pigus, gyvai redaguojamas ir nepaprastai greit išspildė į milijoninį tiražą.

Kun. Kolbės planai siekė dar toliau. Jis ryžosi panaudoti visas moderniškas priemones didžiųjų Kristaus tiesų skleidimui. Įsteigė radijo stotį. Planavo pastatyti aerodromą su savo lėktuvais, kad visas jo bendradarbių štabas greit galėtų pasiekti reikiamas vietas. Jis net planavo pradėti filmų gamybą.

Deja, 1939 metais užplūdo naciai. Niepokalanow buvo arti Varšuvos ir kautynių metu buvo žūriai subombarduotas. Kun. Kolbė išsiuntė daugumą savo tarnautojų pas šeimas, kur jie

buvo labiau reikalingi, o jį patį motorizuoti SS vyrai išsivežė rugsėjo 19 d. į lagerį, kur buvo šaltis, alkis, nešvara. Nuostabi būdu jis buvo po trijų mėnesių išleistas. Po didelių vargų gavo leidimą atgaivinti savo laikraštį. Teisėjo jo tik vienas numeris, kurame kun. Kolbė rašė: „Niekas pasaulyje negali pakeisti tiesos. Ką mes galime ir turime daryti, tai ieškoti tiesos ir suradę ją tarnauti". Buvo ir daugiau stiprių žodžių toje laidoje. Greit tą suėmė naciai ir 1941 m. vasario 17 d. kun. Kolbė — ir 4 kitus vienuolius vėl išsivežė Gestapo.

Čia vėl teko pergventi barbariškus pažeminimus. Vieną dieną į kamerą įėjė SS karininkas ir pamatęs rožinį ant tėvo Kolbės, jį nuplėšė tardamas: „Tu nešvarus idiote kunige, argi t'ki į tą?" „Taip, tikiu", — tvirtai atsilypė kun. Kolbe. Po to sekė gausybė smūgių ir klausimas: „O dabar, ar dar vis tiki?" Tėvas Kolbe vėl tvirtai atsakė: „Taip, tikiu". Nacių karininkas įsiuto. Krito smūgiai ant to idealisto, spardė jį kojomis, kad net po to teko gabenėti į kalėjimo ligoninę. Iš čia jis buvo perkeltas į Auschwitzto stovyklą. Čia jam teko nešioti rąstus, o kai tas buvęs džiovininkas, nebeįstengė, buvo mušamas iki tiek, kad buvo numestas, manant jį esant nebegyvo. Naktia kiti kaliniai jį gautino ir pasirūpino, kad būtų perkeltas į lagerio ligoninę. Kiek pasveikęs vėl išvarė į darbą.

Naciai buvo nusprendę, jei kuris kalinių pabėgs, bus nužudytas keli iš pasiūkusių. Ir vieną dieną — vienas kalinys pabėgo. Nacių karininkas išrikiavo kalinius ir iš jų išrinko kelis mirčiai. Tarp jų pasmerkųjų buvo vienas, kuris pravirko, kad nebeįstengė savo žmonos ir vaikų. Staiga išėjo iš eilės tėvas Kolbė ir paprašė, kad jam būtų leista mirti vieton to šeimos tėvo. Nustebs karininkas paklausė — kodėl? Kun. Kolbė pasisakė, kad jis jau senas (buvo 47 m. amžiaus), bejėgis, pagaliau — yra kunigas, neturi šeimos. Karininkas kunigą pavėmė į mirtininkų tarpą, o šeimos tėvą paleido. Mirtininkus nuvedė į specialią patalpą sunkiai bado mirčiai. Vadovaujant tėvui Kolbei, čia jie iki paskutinio momento giedojo šventas giesmes. Kai atėjo išmesti į lavoną, tėvą Kolbė dar atrado gyvą. Į jo gyslas įleido mirtinųjų nuodų, ir visus lavonus nugabeno į Auschwitzto krematoriumą. J. Pr.

RYTAI — VAKARAI

ANDRIUS NORIMAS
Romanas

„Ar ne geriau būtų buvę, nors tris dienas garbingai pakariavus su milžinu, užfiksuoti Europoje dar vieną didvyrių tautą? Bet jie siauražiūriškai laikėsi taisyklės — po mūsų nors ir vėnas! Svarbu, kad jų kailis lieka sveikas. Nežiūrint koks kailis...

Pasirodė geltonosios spaudos buvusiojo redaktoriaus Justino Paleckio pavardė. Įvairūs reikalavimai mūsų vyriausybei apskovo galvas: paleisti visus politinius kalinius, legalizuoti komunistų partiją, išduoti Skučą ir Povilaitį. Neįmanoma sulaukyti sovietų kišimosi į Lietuvos vidaus reikalus."

— Ką galvoji?
Irena nutaria nutraukti kankinančią tylą.
— Prisimenu Lietuvos tragediją, paskutiniąsias jos dienas...

— Matau, kad ir tau gaila palikti Lietuvą.
— Žinoma... Juk dvidešimt metų išgyvenau... Palengva į Viktoro nuotaką įsijungia ir Irena. Žodis po žodžio ir abu prisimena daug įvykių. Į juos anksčiau jie nebuvo atkreipę pakankamai dėmesio, o dabar jie abu įžiūri juose tam tikrą pranašiskumą. Be to, peržvelgdami tėvynės sopulį, jie užmiršta savo tragišką padėtį...

— Dabar prisimenu paskutiniojo spaudoje paskelbto ministerių kabineto ir valstybės gynimo tarybos bendro posėdžio nuotrūpas: juk vienas tik pre-

zidentas Antanas Smetona norėjo garbingo karinio pasipriešinimo prieš užgrobikus!

— Kas gi jį sulaukė nuo to?
— Nagi, tuo metu buvęs vyriausias kariuomenės vadas — generolas Vitkauskas! Jis argumentavo, kad mūsų kariuomenė nei techniška, nei moraliskai nėra pasiruošusi ginkluotam konfliktui su milžiniška sovietų kariuomene. Tada jis net pagrįsio atsisakyti vadovauti kariuomenei, jeigu ji būtų vedama į kovą prieš sovietus. Dabar tik man aišku, kad išdavikas lemiama momentu panaudojo savo susidarytą autoritetą...

— Nejaug Vitkauskas išdavikas? Juk toks populiarus!

— Deja... Niekas nežinojo... Gal tik saugumas, bet jis nedrįso jo liesti... O pasenęs ir išvargęs mūsų prezidentas pabūgo to išgamos grąsinimui. Jis pabijojo suirutės viduje, pačioje kariuomenės viršūnėje. Čia tai ir buvo lemiamas lūžis mūsų valstybei, pats paskutinis etapas, paskutinė proga, praleista garbingai apginti savo tautą ir valstybę.

— Tu turi galvoj sovietų ultimatumą?
— Taip. Kai jis jau buvo priimtas, tada viskas ėjo lyg alyva pateptais ratais. Smetonai beliko įsiamoninti kokius niekus jis laikė prie valstybės vairo. Pasitraukė į Vokietiją tik prieš pat raudonosios armijos įvygiavimą.

— Daug kas jį smerkė tada. Vadino nevainikuotuoju Lietuvos karalium, pasirinkusiu tremtį... Bet aš jį teisinu, nes jis pirmąjį eilę buvo tik žmogus. Jis tik pasidavė savo patarėjų daugumos nuomonei, bet, kaip žmogus, jis nepanorėjo savo asmens išstatyti

raudonosios minios pajuokai. Ar tu jo vietoj kitaip būtum pasielgęs? Likti savo poste iki gėdingo išmetimo ir sušaudymo būtų juokingas didvyriškumas!

— Žinoma, vienas žmogus niekad istorijoje negalėjo pakeisti laiko ir įvykių rėdėjimo. Smūgis po smūgio pribloškė Lietuvą. Ji sugriuvo po geležiniu bolševiko padu bejėgė ir sunaikinta.

— Bet tą padą rėmė ir vis stipriau spaudė lietuviškųjų išdavikų būrys! O! Kaip spaudė sovietų propaganda: „Prezidentas ir ministrai pabėgo! Valdai pasidavė!"

Tarytum mato abu savo tėvynės spaudymą ir apilėšimą. Viktoras jau prisėda prie snaudžiančių vaikų ir Irenos.

— Taip... Susigūžė tauta į klausuką, nesiorientavo įvykiuose, nes lėtas ir ramus lietuvių būdas nepratęs prie kaleidoskopinių įvykių. Jis pratęs lėtai gromuluoti kiekvieną žodį, kiekvieną sprendimą. Snaudulys ir lėtumas yra gal didžiausi priešai žmogui pavojaus metu.

— Negaliu įsivaizduoti, kaip tie besieliai gyvuliai ir prisiekę bolševizmo satrapai gudriai ir klantinčiai privertė tautą jos pačios rankomis atimti sau gyvybę!

— Taigi, Merkys, turėdamas už savęs Dekanozovo giltines dalgi, vadovavo vis didėjančiam tautos korigų būriui. Arėstabus valstybės saugumo viršininkas, buvo nutrauktas paskutinis apsigynimo siūlas. O kariuomenę gražiai pažaboję sovietiniai žaslais Vitkauskas su būreliu padėjėjų.

(Bus daugiau)

PRIEŠ 50 METŲ

"Draugas", 1916 m. rugsėjo 17 d.

M. Yčo pranašavimas. — Į San Francisco atkeliavęs iš Rusijos sostinės Martinus Yčas. Rusijos dūmos atstovas, laikraščių reporteriams pareiškė, kad turkų sostinė Konstantinopolis ir Dardaneliai teiksia sąjungininkai. Rusija, Prancūzija ir Anglija tuo reikalu jau esančios susitarusios. M. Yčas yra nuo karo nukentėjusių lietuvių šelpimo centrinio komiteto Petrograde pirmininkas. Jis ir kan. Jonas Žilinskas dar šį mėnesį atvyks į Chicago.

Austrija neteko 4.500.000 kareivių. — Žinios iš Zuricho skelbia, kad šio karo metu Austrija jau

netekusi puspenkto milijono kareivių. Ji daugiausiai pražudžiusi savo kareivių karo fronte su Rusija.

Nemori kariauti. — Italijos su-sekta didelė organizacija, kuri dar šį mėnesį rengėsi visoj šalyj sukelti didesnę demonstraciją prieš karą. Suimti tos organizacijos vadai. Konfiskuota daug literatūros.

M. Yčas aplankė carą. — Šveicarų laikraštis "Gazette de Lausanne" rašo, kad M. Yčas buvo pašauktas pas carą, kuris pažadėjo Lietuvai plačiąją autonomiją. Projektas jau paruoštas. Ministrų taryba rengianti manifestą.

REAL ESTATE

NAMŲ IR BIZNŲ PIRKIMAS-PARDAVIMAS • NOTARIATAS • PAJAMŲ MOKESČIAI • INCOME TAX

Cia gaunama soc. draudimo knygelė lietuvių k. Kaina \$1.00.

LEONAS REAL ESTATE
2735 W. 71st St. Tel. 925-8013

Pirkėjams visada turime gerų namų
VALDIS REALTY
2458 W. 69th St., RE 7-7200

Namų Pirkimas Pardavimas INCOME TAX

KATILUS REAL ESTATE
2456 W. 69th Street, RE 7-8399

REAL ESTATE — INCOME TAX DRAUDIMO IR KT. REIKALAIŠ A. & L. INSURANCE AGENCY AND REALTY

A. LAURAITIS
4645 S. Ashland Ave., LA 3-8775
(Currency Exchange patalpose)
Sąžiningas Patarnavimas

NAMŲ PIRKIMAS — PARDAVIMAS — VALDYMAS
Butų nuominas — Income Tax
Notariatas — Vertimai
Apdraudų Agentūra
BELL REALTY
J. BACEVICIUS
6455 S. Kedzie Ave., PR 8-2233

Sąžiningas ir greitai patarnavimas visais Real Estate reikaluose. Veikia notariatas.

SIMKUS, REAL ESTATE — NOTARY PUBLIC
4259 So. Maplewood Ave.
CL 4-7450 arba YA 7-2046

Didelis namų, sklypų, biznų ir žemės ūkių pasirinkimas.
LINARTAS REALTY
1437 S. 49 Av., Cicero 652-4343

Marquette Pk. mūr. 1 1/2 aukšto, 2 butų — 4 1/2 ir 3 1/2 kamb. 15 metų senumo.
Marquette Pk. mūr. 4 butų. Kaina tik \$33,000.
Tavimas su visais įrengimais ir 3 butais. \$18,900.

VAINA REALTY
2517 W. 71st St. — RE 7-9515

Gyvenkite sveikame klimate ir pelningai investuokite savo sutau-pas. Informacijos teikia ir padeda įsikurti Diplomuotas teisininkas:

JONAS KUTRA
REAL ESTATE — NOTARY PUBLIC
1011 — 19th Street
Santa Monica California 90403

PIETŲ PRIEMIESTY
Naujas 2-jų butų mūrinis
\$22,700
Skambinkit 423-8660 arba 423-0656

Zavus 6 kambarių "face brick", kampinis namas. Daug priedų. Turite pamatyti. Savininkas.
GR 6-0597.

Santa Monica, California — Gražus kampinis, 3-jų aukštų, prie jūros, 50 apartamentų, elevatorius, šiltas maudymosi baseinas, 50-automobilių garažas; nei šilumos duoti, nei šukščių nešū-deginti, nei sniego kasti. Nuomos \$96,000; mo-kesčiai \$12,675; kaina tik \$900,000. Apžiūrėjimui skambinkite telef. — Area Code 213-451-2556.

Mūrinis. 6 kamb. 12 metų. 37 p. sklypas. Įrengtas rūšys. Naujas garažas. Marquette Pk. PR 8-6916

Mūrinis. Geras. 2 gražūs butai po 5 kamb. Marquette Pk. nebrangus. 778-6916.

2-jų butų po 5 1/2 kamb. mūr. namas. 1-mą aukštą galima tuoj užimti. Ažuolo spintelės virtuvėse, plytelių vonia. Arti susisiekimo. Marquette Parko rajone. Savininkas. RE 7-2933.

Savininkas parduoda 2-jų butų namą su patalpa krautuviui. ant 37 1/2 x 125 p. sklypo. 2 mės. garažas. Daug priedų. Apyl. 69 ir Western. Skambinkit po 6 v. v. arba savaitgaliais 436-2460.

4 1/2 kambarių medinis namas — gražioji apylinkė. Didelis kiemas. Arti Pulaski ir 63rd St. \$13,000.
Telef. — 735-1275

6 kamb. med. namas, 3 mieg., užda-ra veranda, plyt. vonia, dujų šild., pilnas rūšys, palėp. 2 auto garažas, labai geram stovy, netoli 65-os ir Winchester. Sav. PR 6-8570.

ISNUOMOJAMA — FOR RENT

ISNUOM. 4 kambarių butas viengungiam. Marquette Parke. Telefonuokite HE 6-4480.

ISnuom. 4 kamb. butas 1-me aukšte iš priekio. Gazo pečius apšildy-mui. Naujai dekoruota. 3356 So. Lowe Avenue, Tel. CA 5-2174.

BUTAI rinktiniais nuomininkams. Nelaukit — užsiregistruokit dabar!! Beet Agency, 2925 W. 63, PR 8-6032 Aptarnauja pietvakarinę dalį 7 me-tus. Savininkai: kreipkitės dėl pa-tarnavimo nemokamai.

Ieškomas neapstatytas 3 kambarių butas Bridgeporte. Apšildomas, ar su krosnim. Du suaugę.
Skambinti — 847-7146

ISnuomojami 2 kambariai su bal-dais, vienam asmeniui. 3116 W. 42nd St., skambinkit 247-4663.

ISnuom. kambarys vyrui, 2-me aukšte, su atskiru įėjimu. 4401 S. Talman Ave. LA 3-8944.

MISCELLANEOUS

A. ABALL ROOFING CO.
Isteigta prieš 49 metus.
Dengianie visų rūšių stogus, Taiso-me arba dedame naujus kaminus, ri-nas, nutekamuosius vamzdžius. Džo-ne iš lauko. Taisome mūrą — "tuck-pointing". Pilnai apsidraude. Visas darbas garantuotas.

LA 1-6047 arba RO 2-8778
Skambinkite bet kuriuo laiku
Apskaičiavimai nemokamai

GARBAGE DRUMS
WITH COVERS & HANDLES
30 and 50 gal. — Free Delivery
5622 S. Racine 434-1113

RINOS IR NUTEKAMIEJI VAMZDŽIAI
Ekspertiskai uždedam naujus ir tai-some senus. Pilnai apsidraude. Dar-bas garantuotas.
A. ABALL ROOFING CO.
LA 1-6047 arba RO 2-8778

VYRAI IR MOTERYS

KITCHEN HELPERS
No Experience Necessary

SHORT ORDER COOKS
(Must Be Neat)

WAITRESSES
DISHWASHERS
BUS BOYS

Excellent Starting Salary
Plus Meals And Uniforms.
Good Fringe Benefits Included.
Steady Work.

Howard Johnson Restaurant
531 N. LA GRANGE ROAD
LA GRANGE PARK, ILLINOIS
Tel. — 352-9552

HELP WANTED — VYRAI

WAREHOUSE MAN
Must Be Reliable—for filling orders, shipping and receiving. Excellent working conditions. Company benefits.

FAFNIR BEARING CO.
4640 No. Olcott
Tel. — UN 7-8785

HELP WANTED — VYRAI

NICKEY CHEVROLET
HAS IMMEDIATE OPENINGS!

Are you at a standstill in your present job? Are you receiving top wages for your time and talents? We have expanded to 18 hours of service and have opportunity openings on both shifts:

- SERVICE ADVISERS
- JOURNEYMEN MECHANICS
- QUALITY CONTROLMEN
- EXPERIENCED CHEVROLET PARTS MEN

We pay top wages. In addition you receive paid vacations, paid holidays, hospitalization, insurance, profit sharing and work in delightful air-conditioned comfort, with music and clean well lighted facilities.

Apply weekdays at Personnel Office.

NICKEY CHEVROLET
4501 W. Irving Pk., Chicago, Illinois Tel. — 777-2000

CLASSIFIED GUIDE

HELP WANTED — VYRAI

MACHINERY ASSEMBLERS

Mechanics to build packaging machinery. If you are a mechanic and a willing worker, we have good positions open in bench or floor assemblies. Good pay, many benefits. Steady work. Overtime for good workers. N. W. side location.

Chicago Stainless Equipment Co.
5001 No. Elston Ave.
Tel. AV 3-7160-1-2

Reikalingi patyrę KARPENTERIAI
471-1778

WORK CLOSE TO HOME!
All types of Factory & Maintenance help
Good pay

INTERNATIONAL FOAM CORPORATION
3615 S. Iron Street
Tel. — 254-8808
Ask for MRS. KNIGHT

BODY MEN AND AUTO MECHANICS WANTED FOR V.W.
Experience not necessary. Will Train. Excellent working conditions. Fringe benefits. Paid vacations. Top wages.
SOUTH IMPORT MOTORS
1511 East 71st Street
Call — BU 8-4900
ASK FOR STEVE

DRAFTSMAN MECHANICAL

Close tolerance detail and lay out work. Preferably experienced in rotating equipment. Challenging opportunity to advance while learning, good salary, personal recognition, retirement plan.

Evening interviews acceptable
CALL DI 2-4400
A. F. Barrett, Chief Engineer
NORTHWESTERN ELECTRIC COMPANY
1750 N. Springfield Ave.

COUNTER MEN
DRIVE-IN RESTAURANT

We need several good, steady Counter Men — Full or Part Time, Day or Night Shift.
Experience Not Necessary
We Will Train
• Excellent Salary & Working Conditions
• Free Uniforms & Meals
Apply in Person Ask for Manager

FRANKSVILLE
2750 N. Central Ave.

MACHINE OPERATORS

Full time, permanent jobs available on all shifts.
Excellent wages and benefits.
Must be experienced.

For an interview apply at:

Solo Cup Co.
7431 S. East End Ave.
BU 8-2800

Apsimoka skelbtis DRAUGE, nes jis plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis. Gį skelbimų kainos visiems priimanamos.

HELP WANTED — VYRAI

NICKEY CHEVROLET
HAS IMMEDIATE OPENINGS!

Are you at a standstill in your present job? Are you receiving top wages for your time and talents? We have expanded to 18 hours of service and have opportunity openings on both shifts:

- SERVICE ADVISERS
- JOURNEYMEN MECHANICS
- QUALITY CONTROLMEN
- EXPERIENCED CHEVROLET PARTS MEN

We pay top wages. In addition you receive paid vacations, paid holidays, hospitalization, insurance, profit sharing and work in delightful air-conditioned comfort, with music and clean well lighted facilities.

Apply weekdays at Personnel Office.

NICKEY CHEVROLET
4501 W. Irving Pk., Chicago, Illinois Tel. — 777-2000

HELP WANTED — VYRAI

MACHINE OPERATOR

To Operate Jig Borer
And Jig Grinder

Must Be Journeyman Machinist
Very Close Tolerances
Liberal Fringe Benefits
And Good Starting Rate

COMMERCIAL CAM AND MACHINE CO.
400 N. Ashland Ave.

GENERAL FACTORY
MATERIAL HANDLING MACHINE HELPERS

No experience necessary — will train. 40 hour week plus overtime.
Liberal Benefits.
Permanent positions.

Apply in Person
W. A. JOHNS PAPER CO.
2201 S. Union Ave.
Adjacent to Dan Ryan Expressway

HELP WANTED — VYRAI

PRESS TRAINEES
OPENINGS AVAILABLE ON ALL 3 SHIFTS
Opportunity for Individual Growth Potential. Air-conditioned plant located on far north side, 1/2 block from transportation. All Major Benefits.

Contact MR. AHLSTRAND — UN 9-1220
INFORMATION SUPPLIES CORPORATION
2411 W. Howard Street, Evanston, Illinois

SCREW MACHINE OPER'S

TOP WAGES, 10% NIGHT BONUS
PERMANENT, UNION SHOP
OPENING ON ALL THREE SHIFTS FOR EXPERIENCED
ACME-GRIDLEY OPERATORS. Will Train
EXPERIENCED MACHINE OPERATORS

AETNA BEARING COMPANY
4626 W. PARKER AVE., TEL. CA 7-2410
(One bl. So. of Diversey Ave., two bl. East of Cicero Ave.)

● GENERAL FACTORY
● FORK LIFT OPERATOR

Full Time — 6 Day Week
Many Company Benefits. — Ages Open
Apply in person to MR. LEUTHOLD
AMERICAN CYANAMID FIAT DEPT.
9301 W. Belmont Ave. Franklin Park, Ill.

ELECTRONICS TECHNICIAN

Fine opportunity for an experienced Electronics Technician. Should have industrial experience with electric motor hookup to industrial machines and should be capable of trouble shooting electronic control devices such as electric eyes, etc. Excellent wages, many company benefits and good working conditions. Call Miss Gary MA 6-2710 or apply in person.

POLLOCK CENTRAL DIV. ST. REGIS PAPER CO.
5100 W. Roosevelt Rd., Chicago
"An Equal Opportunity Employer"

WORK CLOSE TO HOME!
PAINT ORDER PICKERS
AND
GENERAL FACTORY
EXPERIENCED

Permanent Jobs — Full Company Benefits
Graham Paint & Varnish Company
4814 So. Richmond Street Tel. FR 6-7676

DRAFTSMAN
EXPERIENCE PREFERRED

Opportunity for high school graduate to learn Technical and Design phases of Precision Metal Machining Industry.

- Top Salary
- Tuition Reimbursement
- Permanent
- Reg. Merit Scheduled Increases
- Opportunity For Advancement
- Full Employee Benefits

Late Evening Or Saturday Morning Interview Possible.
AETNA BEARING COMPANY
4626 W. PARKER Tel. CA 7-2410
One Block South of Diversey — Two Blocks East of Cicero

VYRAI IR MOTERYS

Reikalingi patyrę:
VIREJAI - JOS BARTENDERIAI
PADAVEJOS
VIRTUVES DARBININKAI
Telef. CO 4-9400

HELP WANTED — MOTERYS

WOMEN PLANT OPER'S

Positions open for women in printing plant. Prior experience not necessary. Liberal company benefits. A good place to work for women who do not like boring jobs.

APPLY AT
CURTIS 1000, INC.
Smith & Wood Sts.
PALATINE, ILLINOIS
Tel. — 358-6500

IESKOMA MOTERIS prižiūrėti ir aprūpinti ligonę senutę. Kambarys, maistas ir alga. Tel. HU 5-7266. Skambinti vakare.

Motiniai su 4 mažais vaikais reikalinga padėjėja namų ruošos darbui ir truputi prosyti. Pageidaujama penktadieniais. \$12.00 už 8 val. plus kelionės pinigai. 1 blokas nuo 90-tos ir Western Ave. Reikia nors kiek kalbėti angliškai. 779-6466.

REIKALINGA VIREJA mažai fabriko valgyklai. Paprastas virimas. Turi būti nors kiek prityrusi. 5 dienų darbo savaitė; dienomis. Gerai atlyginamas. PO 7-7600.

HELP WANTED — VYRAI IR MOTERYS

BINDERY

Semi-experienced or experienced

SMYTH CASE IN, CASE OPERATORS, MACHINE & HAND TIPPERS, INSERTERS, BRACKET STRIPPERS, REPAIR MEN
PENSION PLAN — HOSPITAL PLAN
EXCELLENT OPPORTUNITY. PAID HOLIDAYS

MR. L. LESSMAN
1727 S. Indiana Chicago, Illinois

HELP WANTED — VYRAI

AMERICAN MONORAIL
HAS EXCELLENT OPPORTUNITIES FOR

ELECTRICAL MECHANICAL STRUCTURAL ENGINEERS

AND
DRAFTSMEN
With Manufacturer Of Material Handling Equipment.
Day Shift — Steady Employment — Top Benefits
Excellent Fringe Benefits

Apply in person or write:
AMERICAN MONORAIL CO.
1111 East 200 Cleveland 17, Ohio
An Equal Opportunity Employer

MACHINE MECHANICS

Prefer experienced on Lynch wrapping machines. Good working conditions. Many benefits plus bonus. Steady work.

APPLY:

WILLIAMSON CANDY CO.
4701 W. ARMITAGE Tel. — BE 7-4000

NEED A CHANGE!
TRY MACHINE OPERATION

Large Northside mfg. company is in need of men — young or old to learn tool grinding and other machine operations.

- COMPANY WILL TRAIN YOU
- JOB SECURITY LEADS TO ADVANCEMENT
- AUTOMATIC MERIT INCREASES
- AIR-CONDITIONED CLEAN PLANT
- OVERTIME — IF DESIRED
- FRINGE BENEFITS — TOP PAY
- CLOSE TO ALL TRANSPORTATION

CALL 465-2900

HELP WANTED — MOTERYS

GENERAL FACTORY FEMALE

Excellent opportunity for able bodied women 18 to 40 with some factory experience. Opening on all three shifts at our northside plant. Pleasant modern factory. Many company benefits.

For interview apply.
SOLO CUP CO.
7431 S. Eastend Ave., Chicago
BU 8-2800

MACHINE OPERATORS

Excellent Starting Salary
Full Fringe Benefits
Excellent Transportation
Well Established Old Line Co.

Apply In Person
Ask For Mr. H. Goetz

JIFFY METAL PRODUCTS
5025 W. LAKE STREET

TYPISTS

Good starting pay. Many Benefits. Experience not Necessary. Call Mr. Lorek 762-7000.
ARMSTRONG PAINT & VARNISH WORKS
1330 So. Kilbourn Ave., Chicago

REIKALINGA MOTERIS prižiūrėti 3 metų mergaitę ir kūdikį. Lengvas namų ruošos darbas. Gerai atlyginamas. Gyventi vietoje, 5 dienų darbo savaitė, atskiras kambarys. Nuolatinis darbas. Kreiptis į Mr. arba Mrs. Gee. Skambinkit 771-8603.

Remkite tuos biznierių, kurie skelbia dieni. "Drauge".

Is Ateitininku Gyvenimo

Redakcijos komisija:

Redaguoja šį skyrių sėdima reik. Jonas Prunskis, 2440 W. 62 St., Chicago, Ill. 60629, studentų reik. Gražina Bičiūnaitė, 3236 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608, moksleivių reik. Dalia Valatkaitytė, 5727 S. St. Louis, Chicago, Ill. 60629.

Prof. V. Maneliui pašventintas paminklas

Š.m. rugsėjo 11 dieną ateitininkų organizacija savo istorijos puslapiuose atžymėjo reikšmingą įvykį: buvo pašventintas paminklas tauriam ateitininkui prof. Vitui Maneliui.

Dienos įvykių iškilnių apeigų eiga buvo tokia. Šv. mišias už velionies sielą tėvų jėzuitų koplyčioje atnašavo vyskupas Vincentas Brizgys. Pasakė ir pamokslą. Pamaldų metu giedojo solistas Jonas Vaznelis. Paminklą šventino Sv. Kazimiero kapinėse kun. J. Kubilius. Ta proga trumpame žodyje išskleidė velionies didį žmoniškumą. JAV LB cv pirm. Jonas Jasaitis trumpu, bet gana kondensuotu žodžiu paryškino V. Manelio kultūrinį įnašą bendroje Lietuvos laisvinimo byloje. Lietuvų Agromomų s-gos Chicagoje vardu agr. Ig. Andriūnas ir Al. Eivienė paminklo papėdėje padėjo gėlių vainiką. Granito antkapį įrašyti dar velionies jaunystėje išreikšti šie žodžiai: "Žemę pamilė, dangaus ilgėkime". Prof. B. Vitkui vadovaujant, visų gana gausių dalyvių išpuilingai buvo sugiedota Viešpaties angelas.

Po visų iškilnių apeigų prof. B. Vitkus Faustos Manelenės vardu visus paminklo šventinimo dalyvius pakvietė į Manelių namus atsikvėpimo vaisiams.

Pažymėtina, kad visus labai nustebino į Manelių puošniąją sodybą atsilankiusių svečių gausumas. Jų bendras skaičius gerokai praėjo du šimtu žmonių.

Redakcijos pranešimas

Šis skyrius yra lyg ateitininkų "savaitraštis", kuris yra skiriamas ne Chicago, bet visoms JAV ir Kanadai. Dėl vietos stokos jis daugiau tarnauja informacijai ir mažiau ideologiniams reikalams. Prašome ateitininkų skyrius parinkti korespondentus, kad būtų plačiai žinoma kitiems, ką jūs darote ir kad žinotumėte, ką kiti daro. Taipgi paminėkite veiklesnį ateitininkų suaktyvumą ar kitas progas. Rašykite trumpai, ant visus lakšto pusės, kaip reikia atiduoti jį spaustuvei.

Moksleivių reikalais rašykite D. Valatkaitytei, studentų — G. Bičiūnaitėi, kitais visais reikalais — Jonui Prunskui aukščiau paduotu adresu.

Jonas Prunskis

PIRMYN BENDROMIS JĖGOMIS!

Nauji mokslo metai prasidėjo ir jaunimas atsikėlęs iš ryto nebeima jau svėdinio, žaidimo, maudymosi kostiumo, bet knygas, pieštukus, sąsiuvinus. Atėjo laikas rimtai dirbti, mokytis, ruošti tai dienai, kada reikės vienam žengti į platų pasaulį. Pasibaigė pasilinksminimo dienos iki ateinančios vasaros.

Su mokslo metų pradžia atsinaujina ir moksleivių organizacinis darbas. Po ilgų atostogų naujos valdybos, pilnos entuziazmo, galvoja, planuoja, šaukia posėdžius, susirinkimus. Pilni naujos energijos nariai su tokiu pat entuziazmu prisideda kiek tik gali. Ir vėl mūsų moksleivių ateitininkų nuo saulės nudegusių veiduose šviečia gaivi ateitininkiškoji dvasia.

Deja, greitai laiku praėis į karštis ir visas taps įprastine kasdienybe. Tokiu atveju

nių. Svečių tarpe dalyvavo ir vysk. V. Brizgys, daug kunigų, įvairių profesijų, srovių bei ideologijų velionies draugų, bičiulių. Buvo atvykusių bičiulių net iš Kanados, Detroito ir kitų tolimųjų vietovių.

Be to, buvo atskleidę iš Texas valstijos ir velionies sūnus med. dr. Juozas. Dėl nenumatyto svečių gausumo Faustai Manelienei teko dar gerokai valgių ir gėrimų gerimų atsargas padidinti.

Prof. V. Manelis nuo pačios jaunystės buvo nesvyruojąs katalikas. Dar moksleivio dienomis, mokdamasis Rokiškio gimnazijoje, buvo įstojęs į ateitininkų organizaciją. Žemės ūkio akademijoje priklausė studentų ateitininkų korporacijai "Agricola". Jo žodžius — "Žemę pamilė, saulės ilgėkime" — korporacija buvo pasirinkusi šūkiu. Chicagoje gyvendamas priklausė ateitininkų sėdima sąjungai. Be to, 1960-62 m. buvo šios s-gos centro v-bos pirmininkas.

V. Manelis buvo gilaus žmoniškumo, didžiulio gabumų, labai kūrybingas ir labai pakantus kitokioms ideologijoms bei pažiūroms žmogus. Tada gana aktyviai dalyvavo įvairiuose visuomeniniuose renginiuose, tikiuosi, kad jo žmoniškumas ir kūrybingumas, gliauga įbrėžtas į žmogiškąją būitį, spindės lyg švyturys ateinančioms kartoms.

A. I-ka

yra svarbu kiekvienam moksleiviui sustoti ir pergalvoti visa tai, kuo remiasi ateitininkija. Juk jos visi principai, jos visos veikla ir remiasi mūsų šūkiu žodžiais: "Visa atnaujinti Kristuje, tarnaujant Dievui ir tėvynei". Duodami žodį ir tapdami ateitininkais, mes įsipareigojame kiek galima tobuliau vykdyti šūkiu apibūdintą uždavinį.

Jeigu yra tvirtas noras būti geru ateitininku ir gyventi tikro ateitininko gyvenimą, neturėtų būti paviršutiniškumo. Kiekviena diena tuomet pasidarys nauja, neįsmėginta proga augti, bręsti dvasioje. Kiekvieną dieną atsivers durys į kokią nors gyvenimo, kito žmogaus ar savęs paties supratimo paslaptį. Tuo pačiu kart darysis lengviau siekti užsibrėžto tikslo.

Tačiau vienam yra sunku prisiversti sustoti ir visa tai pergalvoti, pernagrinėti, suprasti ir įvykdyti. Todėl ir yra organizacija skirta vien tik moksleiviams ateitininkams, kad jie galėtų išklausti vienas kito ir

Marijos ir dail. Adomo Varnų ir Domos Petrutytės naujoji Montessori mokykla

VETERANAI AUKLĖTOJAI NAUJOJE MOKYKLOJE

Šiame krašte švenčiameji Darbo dieną yra ypaci simbolika mažiesiems ir mokykliniam jaunimui: su ja pasibaigia, poeto žodžiais kalbant, vasaros linksmybės ir prasideda rudens rūpesčiai ar darbai. Atsidaro mokyklų durys. Vieni šį įvykį dar savaitę kitą gilesnėn ateitin pastūmė, o kiti jo gal jau laukė, vasaros dykinėjimams pakyrėjus.

Pereitą savaitę atsidarė durys ir pačios "jauniausios" (ne tik savo, bet ir auklėtinų amžiumi) mokslo įstaigos — Varnas - Montessori Centro. Naujas erdvus pastatas lietuviškojo Marquette Parko pašonėje (3038 W. 59 st.) išdygo vos šiu metų pavasarį ir šį rudenį tepradeda pirmąjį mokslo metų sezoną. Darbo dienos išvakarėse pačius svarbiausius šios mokslo įstaigos kaltininkus — Mariją Varnienę, Domą Petrutytę ir dailininką Adomą Varną radau kaip tik ten betūriusius, besiruošiančius mažųjų auklėtinų antplūdžiui.

Tai pirmasis šitokios paskirties pastatas Chicago ribose, — paaiškino D. Petrutytė. — Žinoma, priešmokyklinio amžiaus vaikų auklėjimo įstaigų yra daug, bet jos visos naudojasi kitais tikslais statytomis patalpomis. Mūsų gi namas yra specialiai šitokios rūšies mokyklai statytas.

— Kokia gi iš tikrųjų buvo šios taip reikalingos įstaigos atsiradimo istorija? — Prieš kiek laiko amerikiečių Ronald Knox Montessori mokykla Wilmette, Ill., pasiūlė man ir poniai Varnienė pasirašyti trejų metų sutartį dirbti jų mokykloje. Sutarties pasirašymo atveju jie planavo statyti Vaikų namus. Tai buvo 1964 m. prieš Kalėdas. Mums buvo duotas mėnuo laiko apsispręsti. Kažkaip apie tai sužinojo mūsų namuose Montessori židinėlį lankiusių vaikų tėvai. Jie nenorėjo, kad mes išeitumėm "svetimiešius" tarnaui ir nutarė patys statyti Montessori auklėjimo namus, kurių tikslas būtų pirmiausia pasitarnauti lietuvių vaikams. Taip ir susidarė Varnas - Montessori Center, Inc. Ši organizacija tuojuo paskolos būdu sukėlė pinigų, nupirko sklypą ir 1965 m. rudenį pradėjo statybą. Taip, kad šiu metų balandžio mėn. namai buvo pastatyti ir galėjome pradėti pirmąjį semestrą.

Svarbiausieji projekto iniciatoriai buvo: Marija ir Eugenijus Kucinai, Kazys ir Evelina Ozeliai, Stasė ir Antanas Skrebiai. Buvo ir daug kitų darbą parėmusių ir teberemiančių. Tačiau viskas, kaip matote, išplaukė iš privačios iniciatyvos.

bendrai dirbdami viens kitam padėti. Reikia tik noro žengti pirmyn.

DRGV

— Korp! Giedros susirinkimas įvyks šį sekmadienį, rugsėjo 18 d., po 10 val. Mišų Jaunimo centre. Prašome visas narys atsilankyti į šį svarbų susirinkimą, nes bus naujos valdybos rinkimai. Taip pat nustatysime šiu metų veiklą ir gaires.

Erdvaus laukiamojo kairėje ir dešinėje durys veda į dvi didesnes klases. Ir vienu ir kitu durų pusėje yra vienpusio matomumo langai, pro kuriuos gali stebėti mažuosius auklėtinius jų nematomas.

D. Petrutytė: Pagal kvadraturą miesto inspektoriai nustatė, kad vienoje klasėje gali mokytis 28, o kitoje 30 mokinių. Mes nusistatė priimt po 25. Kadangi darbas vyks dviem pamainom, taigi be vargo galėtumėm aptarnauti 100 vaikų. Kvalifikuotų mokytojų irgi pakanka. Be manęs ir ponios Varnienės šiais metais mokys ponias Kucinienę ir M. Kearney.

M. Varnienė: Pradžioje buvome nusistatę mokyti tik lietuvių kilmės vaikus, tačiau jau šį pavasarį pastebėjome, kad taip neišeis. Taigi vieną klasę turėjome skirti amerikiečiams. Pavasarinį semestrą turėjome 50 amerikiečių ir vos 15 lietuvių. Šiam semestru amerikiečių susirašė 50 ir daug norinčių liko nepatenkintų, o lietuvių teturime vos apie dešimtį. Atrodo, kad teks ir lietuviškoje klasėje leisti užpocietinėti pamainą amerikiečiams. Nežinau, kodėl lietuviai taip mažai domisi. Rodos, ir skelbėmės, ir rašyta buvo nemažai.

— Priešmokyklinio amžiaus vaikų mokslo įstaigos pas mus įprastai vadinti darželiais. Pastebėjau, kad jūs šito termino lyg ir kratotės. Ir dabartinę savo įstaigą vadinate židinėliu.

M. Varnienė: Montessori savo auklėjamąsias įstaigas vadina Vaikų namais. Pirmieji tokie Vaikų namai (Casa dei Bambini) buvo jos įkurti jau 1907 metais. Vienas iš svarbiausių Montessori metodo uždavinių yra duoti vaikui konstruktyvius paruoštą aplinką jų įgimtų gabumų bei galų apsaugai, jų sveikam plėtojimui. Tasai aplinkos paruošimas yra suprantamas pačia plačiaja prasme. Krautuose, kur paplitęs Montessori metodas, galima rasti specialius vaikams pritaikytus statusus, panaudojant net jų galvosenai tipišką architektūrą. Šitokiems namams beveik būtina turėti ne tik visą eilę auklėjamųjų priemonių, bet ir kiemą, su sodu, gėlėmis ar net naminiams gyvuliais. Mums iki to dar toli gražu. Pasirinkome kuklesnį židinėlio terminą jau nuo tos dienos, kada čia Chicagoje savo privačiame bute pradėjome dirbti su mažų vaikų būreliu.

— Kokie gi yra esminiai Montessori metodo bruožai? Kuo jis skiriasi nuo kitų modernių pedagoginių sistemų?

A. Varnas: Priešmokyklinio amžiaus vaikų auklėjimo atveju mūsų pirmąjį klausimą ir atsakymą į jį, mano supratimu, gana gerai pailiustruoja šita skirtuma. "Darželis" ir "namai". Vienas simbolizuoja romantiką, žaidimą, nerūpestingumą, tuo tarpu kada antras lyg ir primena kasdieninius rūpesčius, darbą, socialinius ir visuomeninius įsipareigojimus. Montessori metodas yra realistinis, ne romantinis.

(Dailininkas Adomas Varnas yra irgi Montessori idėjos puoselėjimo veteranas. Jis yra keletą Montessori vaikų vertėjas lietuvių kalbon iš prancūzų ir italų kalbų. Jau 1937 m. Kopenhagoje, Montessori tarptautiniame kongrese skaitė paskaitą "Vaikų paįsya Montessori mokykloje". Yra iniciatorius ir pagalbininkas eilės Montessori auklėjimo priemonių ir auklėtinų darbų parodų Lietuvoje ir Amerikoje.)

M. Varnienė: Montessori savo auklėjimo sistemos pagrindą deda socialinį principą. Viskas jau nuo mažens turi būti įjungtas bendruomenės lygiateisiu nariu. Labai svarbu išnaudoti vaiko veiklumą, darbingumą, jį konstruktyviai, kūrybiškai nu teikti. Kaip jau sakiau, šiam uždaviniui atlikti svarbiausias faktorius yra tinkama aplinka, kurios turinį sudaro nebe žaislai, bet tikrieji daiktai, reikalingi žmoniškos vaikijos, arba vaikų žmonijos gyvenimui. Visose pratybose privalo dalyvauti ne vien motorinis, bet ir intelektualinis veiklumas. Sistematingas auklėjimo priemonių sutvarkymas padeda išspręsti ir visada opią vaikų nuovargio problemą. Tinkamai vedamose Montessori auklėjimo įstaigoje vaikai dirba ir mokosi su ūpu, su užsidegimu.

Besidairant lietuvių klasėje, į akis krinta maži stalukai, kedutės, prausimosi dubenėliai, asotėliai. Lyginimo lenta, su maža laidykle. Maža kabykla, kurioje tvarkingai vedamose vaikų žiursteliai. Kampuose ir pasieniais tvarkingai sudėtos įvairios formos, rašymo ir piešimo įrankiai. Atrodo, kad į septynių nykštukų būveinę ką tik buvo įsikūsi Snieguolė. Dabar ši patalpa lyg laukia sugrįžtančių nykštukų.

— Kokia buvo Montessori metodo pradžia Lietuvoje?

M. Varnienė: Pirmieji bandymai pradėti 1927 metais. 1930 m., baigusi Montessori kursų Romoje, atidariau Kaune pirmuosius Vaikų namelius. 1937 metais įsteigėme ir pirmąją pradžios mokyklą, kurioje mokytojavo ir Doma Petrutytė, Montessori kursas baigusi Ni-coje. Nuo to laiko Lietuvoje nuolat organizavau priešmokyklinio amžiaus vaikų auklėjimo paruoštą.

— Kaip plačiai Montessori metodas yra paplitęs šiame krašte?

D. Petrutytė: Montessori sąjūdis Amerikoje, kaip ir kitur, prasidėjo maždaug 1912—13 metais, bet netrukus atėjo ir visai užgeso. Sąjūdžio renesanso data gal reikėtų laikyti 1958-59 metus, kada New York'e buvo įkurtas pirmasis Montessori auklėjimo centras.

M. Varnienė: Charakteringa, kad tais pačiais metais ir mes Chicagoje įkūrėme pirmąjį savo židinėlį, nors veikėme nuo jų nepriklausomai. Ir ano centro steigėjai, ir mes pradėjome su mažų būreliu. Betgi mokyklą jie pasistatė jau 1961 metais. Mums gi dar truko penkis metus.

D. Petrutytė: Dabartiniu metu Montessori auklėjimo įstaigos yra paplitę gana plačiai. Ir prie universitetų ir atskirai daug kur yra įsteigę kursai, kurie kasmet paruošia naujus auklėtojų kadrus.

— Ar yra šiame krašte kokia nors metodą apjungianti organizacija? Ar valdžia (federacinė, miesto) remia jų veiklą?

D. Petrutytė: Montessori Sociaty nustato auklėjimo normas ir pagrindinius reikalavimus. Washington'e veikia ir tarptautinė Montessori draugija. Tačiau yra ir daug pavienių individualių darželių ar namelių, kurie niekam nepriklauso ir juos visus jungia tik pats auklėjimo metodas. Vienas iš to-

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

6445 WEST 63RD ST., CHICAGO, ILL. 60629. Tel. LUDLOW 5-9500

Second class Postage paid at Chicago, Illinois. Published daily except Sundays, days after Christmas and Easter, by the Lithuanian Catholic Press Society

Subscription rates: \$15.00 per year in Chicago, Cicero and Foreign
\$13.00 per year outside of Chicago and in Canada
Prenumerata: Metams 1/2 metų 3 mėn. 1 mėn.
Chicago, Cicero ir užsienyje \$15.00 \$8.00 \$4.50 \$1.75
JAV ir Kanadoje \$13.00 \$7.00 \$4.00 \$1.50

● Redakcija straipsnius tai-so savo nuožūra. Nesumau-dotų straipsnių nesaugo, juos grąžina tik iš anksto susita-rus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prišunčiamos gavus prašymus.
● Redakcija dirba kasdien 8:30 — 5:30, šeštadieniais 8:30 — 12:00.
● Administracija dirba kas-dien 8:30 — 5:00, šeštadieniais — 8:30 — 12:00.

kių yra ir mūsų šis židinėlis.

Visos mokyklos išsilaiko vien iš tėvų mokesčių ir privačių fondų. Jos nėra valdžios globojamos. Taigi, nė vienos ekonominis stovis nėra stiprus. Ar bereikia priminti, kad ir mūsų stovis negeresnis?

— Jūs, panele Petrutytė, esate dirbusi amerikiečių Montessori mokykloje. Koks yra jų mokesčio už mokslo vidurkis ir kaip jis lyginasi su mūsų?

D. Petrutytė: Kiek žinau ar patyriau mokesčių už mokslo svyruoja maždaug tarp keturių ir penkių šimtų dolerių už dešimties mėnesių mokslo metus. Varnas - Montessori Centro korporacija šiais mokslo metais mokesčių nustatė \$40 į mėnesį. Bent dabar atrodo, kad tiek reikia, norint nors vegetuojant išsilaikyti. Būtų gerai, kad organizacijos ar pavieniai asmenys skirtų pinigų stipendijoms neišgalintiems už mokslo susimokėti. Mes suprantame, kad mokesčiai gana aukštas, o kartu norime ir ko daugiau lietuvių auklėtinų turėti. Šios problemos nėra lengvai suderinamos.

Dairausi į spalvingais dail.

A. Varno paveiksais nukabin-tas sienas. Lietuviškos sodybos, piliakalniai, tautiniai drabu-žiais pasidabinęs bešokantis jau nimas.

D. Petrutytė: Beje! Šiais me-tais turėsime šeštadieniais pa-mokas ir mokyklinio amžiaus vaikams. Čia Montessori meto-du lietuviškai bus dėstoma kal-ba, istorija, geografija, gamta, skaičiavimas. Skyriais suskirs-tymo nebus. Kiekvienam auklė-tiniui bus skiriamas individualus dėmesys.

Atsisveikindamas palinkėju to, ko visi trys nusipelnę peda-gogai labiausiai ir nuosirdžiaus-iai trokšta: daugiau lietuvių auklėtinų.
A. Šuoja

Paieškojimai

Ieškomas BRONISLOVAS DANIS (ZDANAVICIUS) iš Telšių. Ieško giminės iš Lietuvos. Pranešti adr.: A. Tornau, 1015 W. Garfield Blvd., Chicago, Illinois 60621.

JONAS NIKITINAS iš Lietuvos ieško BRONĖS MAKEJEVOJOS. Antano dukters ir VIKTORO MAKEJEVO, Fiodoro sūnaus. Žinantieji pranešti: Vl. Rutkus, 6940 S. Tal-man Ave., Chicago, Ill. 60629.

Vis kas tik reikalinga namų pagerinimui ir pagrazinimui

T V O R O S: įvairiausio alu-minijaus, plastikos, plieno, įvai-rių spalvų.

S T O G E L I A I

DURYS - LANGAI: įvairių spalvų ir kainų — K. Butkaus kon-strukcijos.

Naujaisi žieminiai balto emalio ir "stainless steel" langai.

KOSTAS BUTKUS (dirbtuvė)
6811 South Bell Avenue, Chicago, Illinois 60636
Tel. PR 8-2781 rytais ir vakarais: LU 5-6291 bet kurio laiku.

PASINAUDOKITE
"DRAUGO" SPAUSTUVES
PATARNAVIMU

Dienraštis DRAUGAS spausdinamas moderniškoje spaustu-vėje. Lietuvių tarpe nėra kitos moderniokios spaustuves visoje Amerikoje.

DRAUGO spaustuvė spausdina gražiausias Lietuviškas kny-gas, programas, pakvietimus vestuvėms ir kitoms reikšmingiems gyvenimo įvykiams. Mažai yra tokių spaudos darbų, kurių dien-raščio DRAUGO spaustuvė negalėtų atlikti.

Kviečiame visas organizacijas ir programų vadovus bei kitus lietuviškų draugijų vadus pasinaudoti dienraščio DRAUGO spaus-tuvės patarnavimu. Atvykite bent pasiteirauti.

Remkite DRAUGĄ, kuris palaiko lietuvių kultūrinį gyvenimą išeivijoje, duodami spaudos darbus DRAUGO spaustuvei.

Visais spaudos darbų reikalais teiraukitės šiuo adresu
"DRAUGAS"
4545 West 63rd Street
CHICAGO, ILL. 60629 TEL. LU 5-9500

APLINK MUS

× **Metinė Chicago Lietuvos tarybos konferencija** įvyksta 1966 m. spalio 2 d. Vyčių salėje, 2455 W. 47 St., Chicago, Ill. Organizacijos prašomos atsiųsti savo atstovus. Chicago Lietuvos tarybos visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti, nes taryba pateiks metinę veiklos apyskaitą ir sugestijas ateities veiklai. Konferencija prasidės 2 val. po p. ir taryba tikisi gausaus, besirūpinančių Lietuvos laisve, dalyvių skaičiaus.

× **Neužmiršk, kad rytą** "Draugo" dienraščio gegužinė Bučo sodyboje. Juo anksčiau atvažiuosi, juo daugiau turėsi progos susitikti pažįstamų, nes svečių į "Draugą" išvažiavimus suplaukia tūkstančiai. Gegužinėje galėsi pasodinti, pasivaikinti, įsigyti knygų ar laikraščių prenumeratas apsimokėti. Atkreipkite dėmesį į "Draugą" dedamą gegužinės skelbimą.

× **Dariaus-Girėno lituanistinė** mokykla dar priima naujus mokinius į Vaikų darželį ir kitus skyrius. Tėvai dažnai klausia telefonu apie mokesčių už mokslą. Jis yra toks: už 1 vaiką — 35 dol., už 2 vaikus — 50 dol., už 3 vaikus ir daugiau 55 dol. metams. Mokykla yra Gage Parke. Adresas: 5300 So. Rockwell Ave., Nightingale valdinės mokyklos patalpos. Pamos vyksta šeštadieniais nuo 9 iki 1 val.

× **Juozas Aleksūnas** giedos Šv. Mišių metu sekmadi. 11 val. T. Jėzuitų koplyčioje, 56-ta ir Claremont Ave. (pr.).

× **Rudens vakaras**, kuriam jau ruošiasi sendraugiai ateitininkai, įvyks spalio 22 d. Jaunimo centre. (Pr.).

× **Dail. M. Ambrozaitienė**, keletą metų iš eilės dekoravusi sceną Madų parodai, šių metų parengimui padovanavo dovanų traukimui savo paveikslą. (pr.).

× **Baletmeisteris J. Puodžiūnas** ir **balerinė V. Karosaitė** išpildys meninę programą daly rengiamame Derliaus šventės baliuje, kuris įvyks š. m. spalio mėn., 1 d. 7 v. v., Jaunimo centro rūmose.

Staliukus užsisakyti iš anksto. Skambinti vakarais tel. CA 7-6582 arba LU 5-7933. Rengia LMKF Chicago moterų klubas. (pr.).

× **Jaunas lietuvis ieško kambario** su maistu ar be maisto Cicero, Marquette Prk., Brighton Prk., Bridgeporte ar Gage Prk. Rašyti ad.: Draugas Adv. 4740, 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629. (sk.).

× **Daug spalvotų TV aparatų**, visi prijungti, galima pasiūlyti ir palyginti. Kur? Ogi pas Gradinską, 2512 W. 47 St., FR 6-1998. (sk.).

× **Baletų Mokykla-Teatras**, 2515 W. 69 St., nuomoja salę parengimams, vestuvėms iki 200 žmonių. Tel. 778-4240. (sk.).

× **Sv. Kazimiero seserų** rūmų centro susirinkimas įvyks šį sekmadienį, rugsėjo 18 d., 2 v. p. p. vienuolyno patalpose. Pirm. M. Rudienė kviečia visų skyrių pirmininkes ir valdybas dalyvauti.

× **Edv. Pocius** yra naujas Don Varno posto komandieris, o pagalbinio moterų vieneto pirmininkė Juliana Blozis. Jie į naujas pareigas bus įvesdinti šį šeštadienį 17 d. 8 v. v. posto būstinėje.

× **Baifo Chicago apskrities** valdyba svarstė atvykstančių atstovų į seimą apnakvydinimo klausimą. Buvo išsiaiškinta, kad visi atstovai, kurie neturi savo giminiių, draugų ar pažįstamų, kurie Chicagoje galėtų apsigyventi, ir norėtų apsigyventi pas Baifo bičiulius, tokiems nakvyinės bus parūpintos ir svečiai bus išvežioti, bet apie tai reikia pranešti Baifo seimo rengimo komisijai, kurios adresas greitai bus paskelbtas spaudoje.

× **Jz. Kapačinskis**, gyv. 6811 So. Maplewood Ave., L.Z. s-gos Chicago skyr. sekretorius ir neseniai išleisto jo knygos "Siaubingos dienos" autorius, Baifo Marquette Parko 5 sk. valdybai prašant, sutiko eiti ir ten sekretoriaus pareigas.

× **Antanas ir Konstancija Stankai**, gyv. 7229 So. Fairfield Ave., Baifo Marquette Parko 5 sk. nariai, kurie per daugelį metų darbuojasi Baifo gretose, pernai buvo išrinkti — skyriaus garbės nariais. Juodu Balfui daug padeda ir dabar, dalyvaudami parengimuose ir įvairiuose darbuose, nors jau traukia aštuntą dešimtį vargo metų. Tai patvarūs ir darbštūs dūžikai!

× **A. a. Prof. Vito Manelio** mirties metinės pereiną sekmadienį iškilmingai atžymėtos su antkapio paminklo pašventinimu. 11 val. ryt. šv. mišias atnašavo vysk. V. Brizgys Jėzuitų koplyčioje, kurioje netilpo nepaprastai gausiai susirinkę velionio giminės, draugai, bendradarbiai, pažįstami ir gerbią jį kaip didelį lietuvi. Dalyvavo Liet. gen. kons. dr. P. Daužvardis, Alto pirm. inž. A. Rudis ir kt. Paminklą šventinant kapuose, kalbėjo kun. J. Kubilius, SJ, ir LB cv pirm. J. Jasaitis. Pravedė prof. B. Vitkus. Savo rezidencijoje Lockporte našė Fausta Manelienė iškėlė puikias vaišes netoli 300 susirinkusių, kurie vaisingai 25 ažuolų pavėsyje ligi pat sutemų.

× **Chicago skautai ir skautės** rugsėjo mėn. 25 d. Bučo sodyboje, Willow Springs, Ill. ruošia įdomią išvyką — gegužinę, kurioje tikisi netik savo tėvų ir artimųjų, bet ir gausaus lietuviškosios visuomenės dalyvavimo. Gegužinės pradžia 1:30 val. p. p. Atsilankiusieji turės progos pranešti sekmadienio popietę rudėjančioje gamtoje stebėdami įdomias skautų-ėjų skautiško patyrimo varžybas ir kitas įvairenybes. Šokius mėgstantieji galės smagiai pasisodinti grojant s. V. Vijeikio vadovaujamam "Tauro Rago" orkestrui, o saulei leidžiantis suliepsnos laužas ir skambės lietuviška daina. Išalkusieji galės pasistiprinti į budžių ir skautų mamųčių vedamoje valgykloje. (pr.).

Zuzanos ir Petro Pupij 40 m. vestuvių sukakties (liepos 31 d.) vaišių, įvykusių dr. Kazio ir dail. Marijos Ambrozaičių rezidencijoje, Dunes Acres, Chesterton, Ind., dalyviai: pirmoje eilėje iš kairės: Br. Racevičius, A. Daugirdas, A. Rūgūtė, Petras ir Zuzana Pupijai, J. Račkauskienė, E. Daugirdienė ir J. Penčylėnė; antroje eilėje: Juozas Pupijus, Aldona Brizgienė, Skruodys, Skruodienė, St. Smaizys, Marija Ambrozaitienė, Juozas Brizgys, J. Racevičienė, Anna M. Smaizytė, Liucijus Plėnys ir J. Račkauskas.

Dr. K. Ambrozaičio nuot.

IŠ ARTI IR TOLI

J. A. VALSTYBĖS

— **Algio Barausko ir Birutės** Sirutytės-Sirutavičiūtės jungtuvės įvyko rugpjūčio 27 d. Detroito Šv. Antano lietuvių bažnyčioje. Sutuoktinių apeigas bažnyčioje atliko ir pritaikytą pamokslą pasakė bažnyčios klebonas, kun. W. Stanevičius.

Į vestuves buvo suvažiuavę nemaža svečių ir iš tolimesnių vietovių. Po jungtinių bažnyčioje svečiai buvo pavaikinti Barauskienės erdvioje namuose.

Vakare vestuvių vaišės vyko ištaikingame 24 karatų klube. Čia dalyvavo visi giminės ir artimieji. Vaišių metu jaunuosius sveikino jaunojo dėdė inž. Vytautas Pakalniškis iš Kanados, Vincas Tamošiūnas Detroito šaulių kuopos vald. pirm., Pranas Misiūnas, Detroito Sporto

klubo "Kovas" vald. pirm., inž. Antanas Balukas iš Lansingo, ats. gen. st. pulk. Jonas Šepėtytis. Telegramomis sveikino gen. Povilas Plechavičius ir Geras su Meilute Indreikai iš Chicago. Pabaigoje visiems dalyviams dėkojo jaunas Algis Barauskas ir abi jaunųjų motinos Valė Barauskienė ir Sofija Sirutienė-Sirutavičienė.

Tolimesni svečiai dalyvavę vestuvėse: dr. Alfonsas Pakalniškis su šeima iš C'acinnati, Ohio, Jonas ir Aldona Paršeliūnai iš Brampton — Kanados, dr. Mačys Pakalniškis iš Dayton, Ohio, inž. Ant. ir M. Balukai, iš Lansingo, Venclovai iš

Clevelando, Julija Kripaitienė, jaunosios teta iš Los Angeles, St. Indreikienė, dr. K. ir M. Biskiai iš Chicago, inž. V. Pakalniškis iš Kanados ir netoli šimtinės artimųjų detroitiečių. Algis studijuoja psichologiją, o Birutė svetimas kalbas Wayne state universitete.

Džiugi vestuvinė nuotaka, puikūs 24 karatų klubo valgiai, skanūs Balandienės tortai ir švelni muzika vestuvių vaišių dalyviams davė progą maloniai ir linksmai praleisti laiką. Ilgiau šių metų jaunajai lietuviškai šeimai. Birutė ir Algis Barauskaitė po vestuvinių kelių išvyko į Colorado kalnus. (P. J.).

Birutė ir Algis Barauskaitė su palyda, po sutuoktinių Detroito.

CHICAGOS ŽINIOS

BANDYS IŠGELBĖTI INDIANOS SANDŪNUS

Vidaus reikalų sekretorius Stewart Udall, kalbėdamas Chicagoje, pareiškė, kad bandys išgelbėti indos sandūnus nuo plieno pramonės bandymo užgrobti daugiau žemės.

Bethlehem plieno korporacija norėjo užpildyti apie 333 akrus ežero ir už tuos dirbtinus akurus būtų užmokėjus Indianos valstijai tikiai \$110 už akrą. Tuo tarpu už paežerio akrą sandūnose mokama apie \$10.000. Sekretorius sakosi, jog nenoris matyti plieno pramonę išaugančią prie numatyto nacionalinio parko.

SCHMELINGAS APLANKE MERA

Buvęs pasaulio sunkaus svorio čempionas boksas Max Schmeling, pravažiudamas Chicago verslo reikalais, sustojo

aplankyti merą Richard Daley. Schmeling Vokietijoje yra savininkas trijų minkštų gėrimų išdirbimo įmonių.

MIRSTA

DAUGIAU TURTUOLIŲ

Illinois valstijos prokuroras William Clark pranešė Chicagoje, kad per paskutinius dvejus metus jauciamas, jog turuoliai pradėjo greičiau mirti. Savo teigimą jis pamatuoja tuo, kad per paskutinius dvejus metus valstijos išdas gavo apie 82 mil. dolerių palikimo mokesčių, atseit, 15% padidėjimą palyginus su 1963-64 m.

SMARKUS VĖJAS

PASKANDINO JACHTAS

Užvakar siautęs didelis vėjas prie Chicago Michigan ežero pakraštyje paskandė 11 jachtų. Žuvusių nebuvo dėl oro biuro perspėjimo, kuriam jachtų savininkai pakluso.

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

NAUJA LIETUVIŠKĄ SEIMĄ PASITINKANT

Tenka džiaugtis kiekviena nauja lietuviška šeima, kuri duoda daug vilčių lietuviškos išlikimo nutęsti kiek ilgesniam laikui. Tokių šeimų tarpan įjungė rugpjūčio 20 d. Zita Barauskaitė ir Kęstutis Cicėnas.

Graziai išpuoštoje Šv. Kryžiaus parapijos bažnyčioje kun. A. Stašys Šv. Mišių metu porą palaimino bendram šeimos gyvenimui, dalyvaudant labai gausiam būriui giminiių, draugų ir artimųjų. Šių iškilnių nuotaką didino solistės Pr. Bičkienės giedotos lietuviškos giesmės.

Zita Barauskaitė-Cicėnienė, šiemet baigusi Wilsono kolegiją, yra pavyzdginga žemaitė — Kazio ir Antaninos Barauskų dukterė, Lygiai kaip jaunas Kęstutis Cicėnas, šiemet bebaigęs Roosevelt universitetą, yra neeilamų kovotojų už lietuvių teises gyvenant Vilniaus krašte, Karolio ir Monikos Cicėnų sūnus.

Vakare, tos pačios parapijos papuoštose salėse, prie turtingų stalų, buvo vaišės. Dalyvavo apie 400 svečių. Vestuvinei puotai vadovavo Leonas Narbutis. Jaunuosius pasitiko jaunųjų tėvai su duona, druska ir vynu. Taip jau buvo lemta, kad Ant. Barauskienei bučiuojant savo dukrą, nuo padėklo nuslydo taurė ir sudužo. Šį momentą susirinkę svečiai palydėjo gausiais plojimais, nes einant senųjų padavimais, tai esąs laimės ženklas.

Puotos metu jaunavedžius sveikino Neolituanų korporacijos vardu Algis Modestavičius. Abu jaunieji yra tos korporacijos nariai. Savo žodyje A. Modestavičius linkėjo jauniems ir toliau išlikti tauriais lietuviams, semtis dvasinės ir tautinės stiprybės iš savo tėvų ir nenutolti nuo savo tautos kamieno.

Vieną puotos metu, didelis korporantų ir filisterių būrys, apsupo jaunavedžius ir su daina bei korporacijos himnu palinkėjo jaunavedžiams laimingo gyvenimo. Tai buvo gražus studentiškas sveikimas.

Val. Šimkus sveikindamas jaunavedžius Vilniaus Krašto s-gos vardu, suminėjo Vilniaus lietuvių išgyventas kančias, lenkų okupacijos metais, ryškiai pabrėžė, kad ir tremtyje atsidūrę vilniečiai jautriau išgyvena bet kieno lietuviams daromas skriaudas, tarpusavies nesutarimus ir iš visos širdies palinkėjo ir jauniems gyventi taja vilnietiška dvasia.

A. Dundulis sveikino Lituanistikos Instituto vardu, pasidžiaugdamas šio instituto stu-

dentais — jaunavedžiais, ragindamas jaunavedžius pradėdami jau pirmąją bendro gyvenimo dieną duoti sau tvirtą pažadą: savo šeimoje kalbėti tik lietuviškai.

Kadangi visi sveikinimai išplaukė iš pagrindinės minties, kad lietuviams esame mes gimę ir tokiais turime likti visais laikais, taip įjautrino puotos dalyvius, kad visos puotos metu, greta muzikos ir šokių, didingai skambėjo lietuviška daina, į kurią sutartinai jungėsi senimas ir jaunimas.

Tat, dalinantis šių gražių vestuvių įspūdžiais, norisi jaunajai porai palinkėti greta šeimyninės laimės, eiti lietuviškuoju keliu, būti lietuviškos išlikimo apaštalais. **Zemaitis**

Naujosios Miss Americo Jayne Jayroe pirmasis pasirodymas per televiziją. Tai įvyko Philadelphia, Pa., mieste.

SVEŠKIME ŠIAS KALEDAS ARGENTINOJE

Gruodžio 21 dieną iš Miami į Buenos Aires sprausminių lėktuvu išskrenda didelė lietuvių ekskursija. Kelionė į Argentiną ir atgal į Miami kainuos \$395.00. Tiketas galios 90 dienų. Jeigu kas norės Brazilijoje aplankyti Rio de Janeiro, tai turės pridėti dar \$70.00.

Sausio 25 dieną kita lietuvių ekskursija iš Miami išskrenda į Buenos Aires jaunimo kongresą. Kelionė Miami — Buenos Aires ir atgal kainuos tik \$395.00. Keleiviai galės su grupe grįžti į JAV arba pasilikti pas savo pažįstamus bei gimines. Tiketas galioja 90 dienų.

Visi, kurie planuoja pasinaudoti šiomis nupigintomis kelionėmis, prašomi tuojau užsiregistruoti žemiau nurodytoje įstaigoje: Beale-Rask Travel Service 67 E. Madison St. — Room 2008 Chicago, Ill. 60602. Tel. FI 6-2368.

Walter Rask-Rasčiauskas
Prezidentas (sk.).

NORMAN BURSTEINAS, kailių krautuvė ir siuvėja. Pirmą užsakymus naujams ir pataiso ir persiūva dėvėtus. Toj srity dirbo Kaune, o nuo 1950 m. Chicagoj. Jis aprenęs jus lietuviams tinkamą skoniu ir jo patarimais būsit patenkinti. Pirmia kailius valymui ir apsaugai. 190 N. State St., kamb. 204, tel. — 263-5826 ir bute 677-8489. Kalbame lietuviškai.

HEALTHY FOOD RESTAURANT

LIETUVIŲ VALGYKLA
3236 South Halsted Street

Tel.: DAnube 6-9837

Julija O. Bičiūnienė Chicago, Ill. 60608

AUTOBUSAI IŠVAŽIUOJA:

1) Šv. Jurgio bažnyčia — 33rd St. ir So. Lithuania Avenue, 11:30 valandą.

2) Šv. Kryžiaus bažnyčia — 46th St. ir So. Hermitage Avenue, 11:40 valandą.

Tvarkytoja: E. Samienė, 3442 S. Union Ave., Telefonas — Virginia 7-5073.

3) Marijos Nekalto Prasid. bažnyčia — 44th Street ir So. Fairfield Avenue, 11:30 val. Tvarkytoja: Anelė Skrebutienė — Telefonas: LAfayette 3-8828.

4) Marijos Gim. bažnyčia — 68th Street ir So. Washington Ave. 11:30 val. Tvarkytoja: Ona Ivinaitė, 6922 South Rockwell St.

Draugo tradicinis piknikas-gegužinė

SEKMADIENI, RUGSĖJO MĖN. 18 DIENĄ, 12 VALANDĄ

BUČO SODYBOJE

Willow Springs, Illinois. Vieta pasiekama Archer Avenue, Willow Springs Road ir German Road.

Pikniko metu veiks gausi lietuviškų valgių virtuvė ir bufetas su įvairiais gėrimais. Šokiams gros geras orkestras. Bus ir vaikams sudarytos sąlygos laisvai praleisti linksmai. Pikniko-gegužinės tikslas: sudaryti sąlygas Chicagoje ir apylinkėse lietuviams šeimyniškai pabendrauti ir ta proga paremti Draugą ir liet. knygą.

SAVO DALYVAVIMU PAREMSITE DRAUGĄ

ŠVIESUOMENĖS ATEITIS

Jau vėl prasidėjo mokslo metai. Tėvams atpuolė dalis rūpesčių, kai jų vaikai iš gatvių pavojaus išėjo į mokyklos patalpas. Jaunimas jau turi labiau susitelkti prie knygų ir užmiršti žaidimus, stovėjimą ant gatvių kampų ir ne visumet tinkamą draugystę. Mokykla pasiėmė bent dalį atsakomybės už vaikų ir jaunųjų auklėjimą bei jų gyvenimo krypties nustatymą.

Bet tai tik viena kiekvienų metų rudens darbo pusė. Nei mokykla, nei mokytojai nėra pakankami veiksniai duoti pilnutinį žmogui išauklėjimą. Mokykla pirmoji vietą yra mokymo įstaiga, o tik antroji — auklėjimo. O jauno žmogaus auklėjimas yra svarbesnis už išmokymą, nes blogai išauklėtam mokslas gali tapti net pavojingu ginklu. Užtat auklėjimas prasideda šeimoje, papildomas mokykloje, bažnyčioje, organizacijose, šeimų rateliuose ir tinkamose draugystėse. Ir tai kaip tik yra pirmasis ir didžiausias tėvų rūpestis, kurio jie negali atsakyti ir niekam kitam perleisti.

Be to, lietuviams tėvams dar rūpi ir jų vaikų lietuvišką auklėjimą bei mokymą. Tai gali atlikti tik lietuviška mokykla, kurioje mokymąs gauna ne tik lietuviški žiniai, bet ir pajunta lietuvišką dvasią. Tačiau ir čia mokykla yra tik tėvų padėjėja, turinti pratęsti lietuvišką auklėjimą, kurio pagrindas jau padėtas šeimoje.

Labai svarbus yra mokyklos parinkimas, kad jaunimas gautų kiek galima daugiau žmogiškojo auklėjimo. Išmokytą gali kiekviena mokykla, kuri laikosi valdžios nustatytos programos, pritaikytos šių dienų reikalavimams. Bet išauklėti gali tik tokia mokykla, kurios mokytojai patys turi noro jaunam žmogui padėti įsigyti pakankamai žinių, reikalingų padėti savo gyvenimui dvasinį pagrindą. Šiandien mes turime pakankamai išsimokslintų žmonių, bet nepakankamai tokių, kurie turėtų pasaulėžiūrą, kurie nepasikęsta gyvenimo laikinume ir nesutęsia savo žmogiškumo patgumų ir turto ieškojimu. Ypač svarbu ateiviams, kurie norėdami aukščiau prasimuoti, turi daugeliu atžvilgių pralėkti stiprų užnugarį turinčius vietinius.

Nors nė viena mokykla nėra taip stipri, kad visus savo auklėtinius padarytų geriausiais žmonėmis, bet vis tik ta mokykla, kuri visus įėjusius sukelia žmogus dvasios užgrūdinimui bei jo pilnutiniam auklėjimui, yra tinkamesnė ir duoda būsiamam švi-suoliui stipresnį pagrindą. Šiame krašte kaip tik to siekti mėgina katalikiškos ir kai kurios kitos privačios mokyklos, kurios ir auklėtojus parenka tinkamus, ir daugiau pastangų tam skiria ir didesnių sugebėjimų parodo. O pasaulėžiūros su-

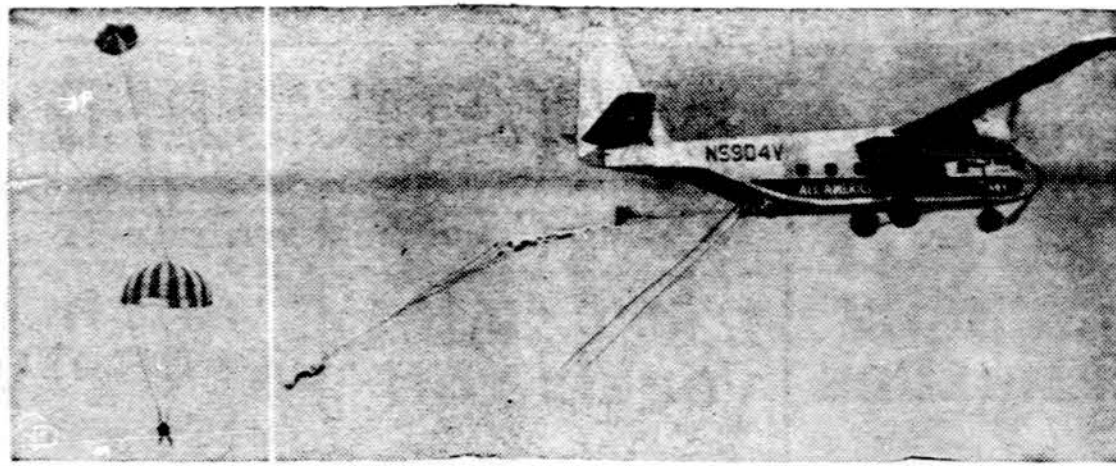
formavimas nuo pat jaunatvės yra paruošimas jaunolio tautos atečiai.

Kartais tėvams reikia dėl vaikų gerovės išsąžadėti didesnių patogumų, jei tik jiems galima duoti geresnį auklėjimą ir juos paruošti pilnutiniais šviesuoliais, kurie būtų naudingi savo visuomenei ir šiam kraštui. Juk jau turime pakankamai lūdnų pavyzdžių, kurie parodo, kad kai kurios mokyklos net atvėrė vaikų padarė aktyviais komunistinių idėjų skelbėjais. Kai kurių mokyklų aplinka prisidėjo ir prie to, kad ir mūsiškių jaunųjų ne vienas jau yra ragavęs kėlėjimo duonos. Tai verti dėmesio įvykiai, kurie reikalauja didesnės aukos iš tėvų ir iš lietuviškos visuomenės.

Ypatingai mūsų dėmesys krypsta į lietuviškas mokyklas, kurios lietuviškam jaunimui turi būti tautinį pagrindą. Ką yra atlikusi lietuvininė mokykla išvijoje, to neatliks jokia kita mokykla. Dėlto šiuo atžvilgiu niekada nebus per daug rūpestio, per daug lėšų ir per daug pastangų, kad lietuvininė mokykla net mažiausioje lietuvių gyvenamojoje vietoje ateitų tėvams pagalbon ir duotų jaunajai kartai lietuviškos dvasios ir nusiteikimų.

Mūsų lietuvininės mokyklos atsiremia tikrai dideliu ir nepalaužiamu mokytojų ir bent dalis lietuvių visuomenės idealizmu. Bet ir idealizmo nepakanka, kad lietuvių kaip dalis gyvenimo įsisiurbtų į jauną sielą. Reikalinga tinkamųjų priemonių, kurios padėtų jaunimui lengviau aplikti nugalėti ir lietuvišką nusiteikimą suprasti. Reikalinga, taip pat, kad ir vietos mokyklų tas idealizmas būtų žadinamas, tai yra, kad jis nebūtų užslopintas nuolatinio kalbėjimo apie specialytę, apie turto sukauptimo galimybes, apie profesijų peizažumą ir prisi-taikymą vyraujančiai dvasiai. To bent dalinai suteikia tiksliai tos mokyklos, kuriose dvasiniai mokslai ir tikrasis auklėjimas nepaliekamas nuosėdų, bet yra duodami bent tie pradai, kuriais atsiremia kilnesnis žmogaus gyvenimas.

Norime ar nenorime, vyresnioji karta, gyvenanti iš tėvynės atsivežtą sentimentalais, eina savo pabaigon. Užtat yra būtina paruošti kuo daugiau šviesuolių, kurie būtų ne siauri specialistai, — specialybė netrukoc būti pilnutiniai žmogumi, — bet kaip tik vispusiškai išauklėti žmonės, galį periti vyresnių veiklos vairo religijai, tautinei, visuomeninei ir politinei sričiai. Ką dabar sėsime, tą vėliau pliusime. Jei dabar jau jaunimą ruošime tinkamose vietinėse ir lietuvininėse mokyklose kilmės namų gyvenimui, tai vėliau ramia širdimi galėsime laukti iš jų tinkamų vaisių, nes nuo dabarties mokyklos priklauso mūsų jauniosios kartos ateitis. Pr. Gr.

Georgetown, Del., demonstruojamas parašiuotas, kuris yra iš dviejų dalių. Iššokus lakūnui su parašiuotu, lėktuvas paima parašiuotą 120 mylių per valandą greičiu ir iššokusį lakūną tempia į saugesnę vietą. Manoma, kad virš Siaurės Vietnamo iššokusius lakūnus parašiuotas, kad šie nenuseistų į priešų apšaudomą vietą ar nepatektų į nelaisvę, bus galima taip išgelbėti. Dabar dažnai buvo matoma, kaip lakūnai iš lėto leidžiasi ir raudonųjų rankas ir nebūdavo galima padėti.

Kompartija — menkniekių vergė

Kas pražudo didžiuosius planus?

Visagale sovietinė kompartija yra menkniekių vergė. Žiūrėk į planus, jie puikiai popieriuje atrodo, iki neprasideda kova dėl menkniekių. Gamyba šiuo metu, nes jos pajėgumą nuolat stelbia menkniekiai: ten trūksta kurios žaliavos, nes laiku jos nepristatė, ten vėl kliudo važma. Pats didžiausias sovietinis menkniekis, kad pramonė gamina niekalus (broką), o gyvenamųjų reikalavimų reikalingiausiomis prekėmis nepatenka. Ir prekyba menkniekių auka. Vasarą guli veltiniai, o žiemą, užsimuš, nerasi. Prireikė žibalo, keliauk po Lietuvą ir su jos geografija susipažink. Tačiau kompartijos išgarsintoji statyba jau tikrai pelnė kankinio vardą. Turi medžiagų, bet ne visas reikalingas. Jei jau visas sumedžioja, pasigenda įrankių. Ir kai jau juos sumedžioja, prasišada nauji vargai, kuriuos išugdo rusiškoji tarybų. Todėl čia ir suteikiame žodį rusai A. Rezcovai, kuri panūdė apie statybinius menkniekius byloti. Tiesa, VIII, 23, Ns 196).

Sąslavydas pakelčia laiptus

Jos istorija labai paprasta, nes teliečia Vilniaus išgarsėjusio menininkų namus: „Atleiskite, paklausykite, dosnus, akių dėmė, pagalbiniukas. Kaip tik toks menkniekis atsidarė prie dailininkams skirtu namu. Naujakuriams jis padėjo išsiversti be prieangio. Juk, norint nutiesti šaligatvius ir pastatyti prieangį, nuo atiduodamo naudoti pastato sienos reikėjo atkasti keletą dešimčių kubinių metrų grunto ir išvežti jį iš teritorijos. Tačiau atsitiko atvirkščiai. Prie namo paskubomis atvežė šimtus kubinių metrų žemės, dešimtis masinų žvyro, ir tokiu būdu aikštelė pakilo iki pat įėjimų į namą slenksčių. Kartu buvo užverstas ir visas cokolinis aukštas su lan-

Imkime vieną statybos aikštelę. Ji yra Antakalnio gatvėje, kur pastatyti namai Nr. 120 ir Nr. 122. Kaip tik šiemis namams ir kluvo masinis sutelktinis menkniekių smūgis.

Pažvelkite į namą Nr. 120. Jį

JURGIS VETRA

pastatė ir stogą uždengė per vieną vasarą. Darbų vykdytojas Tadeušas Kleckovskis 1964 metų spalio mėnesį greta jo jau pradėjo statyti namą Nr. 122. Per 1965 metų žiemą ir šis gražusis iškilo visu ūgiu. Bet, kaip pasakoja Tadeušas Kleckovskis, pirmas namas, skirtas dailininkams, prastai pakeitęs gruntą. Jie neuėjo sau, atminimui palikdami didelę krūvą brangių aptaisomųjų medžiagų, kurios, sustingusios ir lūta, tebeguli ten iki šiol. Dabar išvežti jas į sąvartyną kainuos daug brangiau, negu jos pačios atsiėjo.

Visą praėjusių metų vasarą statybiniškai, raginami skundų ir komisijų, atkakliai kovojo su menkniekiu ir jo giminičiais. Po truputį vežė gruntą, keletą kartų klojo ir pertaisinėjo šaligatvius. Iš po žemių kaip grybai dygo kanalizacijos šuliniai, puikuodamiesi savo geležinėmis ir betoninėmis kepurėmis. Pasakui jas nuplėsinę, nes jos neatitiko projektinio aukščio. Ko vėl lydėjo permaininga sėkmė. Nuo cokolinio aukšto jau nuverstas ir išvežtas gruntas, jau pastatytas masyvus prieangis. Bet štai spustelėjo šalčiai. Mėnesį galingas kompresorius karojo su šaltumi žemę: reikėjo pa baigti kloti šaligatvį. Pabaigė.

lais. Dabar prieangių ir šaligatvių neberekėjo.”

Viskas tobulai atbulai

Kova prieš menkniekius tebevyksta. Ji užsitęsi iki 1967 m.: „Taip statybos aikštelėje atsirado menkniekis — vienišas. Tačiau greitai paaiškėjo, kad jis turi masę edrų giminių. Atėjo cokolinio aukšto aptaisytajai ir negalėjo padaryti savo darbo: jiems kliudė tas pats prieangi pakeitęs gruntą. Jie neuėjo sau, atminimui palikdami didelę krūvą brangių aptaisomųjų medžiagų, kurios, sustingusios ir lūta, tebeguli ten iki šiol. Dabar išvežti jas į sąvartyną kainuos daug brangiau, negu jos pačios atsiėjo.

Visą praėjusių metų vasarą statybiniškai, raginami skundų ir komisijų, atkakliai kovojo su menkniekiu ir jo giminičiais. Po truputį vežė gruntą, keletą kartų klojo ir pertaisinėjo šaligatvius. Iš po žemių kaip grybai dygo kanalizacijos šuliniai, puikuodamiesi savo geležinėmis ir betoninėmis kepurėmis. Pasakui jas nuplėsinę, nes jos neatitiko projektinio aukščio. Ko vėl lydėjo permaininga sėkmė. Nuo cokolinio aukšto jau nuverstas ir išvežtas gruntas, jau pastatytas masyvus prieangis. Bet štai spustelėjo šalčiai. Mėnesį galingas kompresorius karojo su šaltumi žemę: reikėjo pa baigti kloti šaligatvį. Pabaigė.

O kai ėmė snigti, prasidėjo varžybos: į aikštelę vėl ėmė vėžti žemės. Plaukė mašinos su priekabomis, vertė žemę, tačiau ir negalėjo nugalėti balto sniego. Patyrę nesėkmę, statybiniškai supykę ir ėmė krauti žemę atgal ir savivarčius. Taip betūriusiančius juos ir užklupo 1966 metų sausis. Jis pabraukė brūkšnį ir suvedė kovos su menkniekiais rezultatus, įrašy-

(Nukelta į 5 psl.)

Rimties valandėlė

MŪSŲ LAIKŲ KALINYS

Siemet sueina 25 metai, kai Auschwitzto stovykloje buvo nužudytas kun. Maksimilijonas Kolbe, ypatingų talentų ir didelio heroizmo žmogus. Jis buvo kilęs nuo Lodzės, iš labai neturtingų tėvų. Jau iš pat jaunatvės panoro būti kunigas ir 1907 m. nuvyko mokytis į mažąją seminariją Lvove, tada priklausiame Austrijai. Kunigu buvo įšventintas 1918 m. Sekančiais metais pasiekė daktaro laipsnį teologijoje ir į savo tėvynę grįžo... sirgdamas džiova. Nepaisant ligos, buvo pasiųstas profesoriauti į Krokuvą. Jis buvo tapęs pranciškonu ir laikėsi klusnumo.

Jausdamas, kad pokario metais buvo išblėsęs religinis įkartinis, jis ryžosi daugiau veikti per spaudą, kad galėtų pasiekti platesnes mases. Elgetaudamas lėšas jis įsteigė laikraštį „Nekaltai Pradėtosios Marijos vytytis (riter's)". Kai kurį laiką tas laikraštis buvo leidžiamas Lietuvai anksčiau priklausiusiose žemėse — Gardine.

Degdamas ryžtu savo spaudos darbą, lėsti, o vietinių savo kolegų nesuprastas, jis perkėlė savo įsteigtą spaustuvių ir princio Liubeckio dovanotą žemės plotą netoli Varšuvos, įsteigdamas ten Niepokalanow (Nekaltai Pradėtosios) vienuolyną ir stambų spaudos centrą.

Kun. Kolbės uolumas skleistų Kristaus mokslo tiesą buvo toks didelis, kad j's savo vyresniųjų net buvo išsipašęs leidimo vykti į m'sijas Japonijon. Ten nuykęs jis irgi įsteigė laikraštį ir sėkmingai darbavosi, iki persidirbimas apardė jo sveikatą ir 1936 m. grįžo atgal į tėvynę. Dabar čia jo įsteigtas laikraštis jau buvo pasiekęs trijų ketvirtadalių milijono tiražą. Plėsdamas savo spaudos darbą, jis įsteigė jau dienraštį, pavadintą „Mažasis Dienraštis", kuris buvo pigus, gyvai redaguojamas ir nepaprastai greit išsiplėtė į milijoninį tiražą.

Kun. Kolbės planai siekė dar toliau. Jis ryžosi panaudoti visas moderniškas priemones didžiųjų Kristaus tiesų skleidimui. Įsteigė radijo stotį. Planavo pastatyti aerodromą su savo lėktuvais, kad visas jo bendradarbių štabas greit galėtų pasiekti reikiamas vietas. Jis net planavo pradėti filmų gamybą.

Deja, 1939 metais užplūdo naciai. Niepokalanow buvo artai Varšuvos ir kautynių metu buvo žauriai subombarduotas. Kun. Kolbė išsiuntė daugumą savo tarnautojų pas šeimas, kur jie

buvo labiau reikalingi, o jį patį motorizuoti SS vyrai išsivežė rugsėjo 19 d. į lagerį, kur buvo šaltis, alkis, nešvara. Nuostabi būdu jis buvo po trijų mėnesių išleistas. Po didelių vargų, gavo leidimą atgaivinti savo laikraštį. Teisėjo jo tik vienas numeris, kur'ame kun. Kolbė rašė: „Niekas pasaulyje negali pakeisti tiesos. Ką mes galime ir turime daryti, tai ieškoti tiesos ir suradę ją tarnauti". Buvo ir daugiau stiprių žodžių toje laidoje. Greit tą susekė naciai ir 1941 m. vasario 17 d. kun. Kolbė — ir 4 kitus vienuolius vėl išsivežė Gestapo.

Čia vėl teko pergventi barbariškus pažeminimus. Vieną dieną į kamerą įėjęs SS karininkas ir pamatęs rožinį ant tėvo Kolbės, jį nuplėšė tardamas: „Tu nešvarus idiote kunige, argi t'ki į tą?" „Taip, tikiu", — tvirtai atsiliopė kun. Kolbe. Po to sekė gausybė smūgių ir klausimas: „O dabar, ar dar vis tiki?" Tėvas Kolbe vėl tvirtai atsakė: „Taip, tikiu". Nacių karininkas įsiuto. Krito smūgiai ant to idealisto, spardė jį kojomis, kad net po to teko gabenoti į kalėjimo ligoninę. Iš čia jis buvo perkeltas į Auschwitzto stovyklą. Čia jam teko nešioti rąstus, o kai tas buvęs džiovininkas, nebeįstengė, buvo mušamas iki tiek, kad buvo numestas, manant jį esant nebe gyv. Nakčia kiti kaliniai jį gavinio ir pasirūpino, kad būtų perkeltas į lagerio ligoninę. Kiek pasveikęs vėl išvarė į darbą.

Naciai buvo nusprendę, jei kuris kalinių pabėgė, bus nužudytas iki iš pasilikusių. Ir vieną dieną — vienas kalinys pabėgo. Nacių karininkas išliko kalinuis ir iš jo išrinko kelis mirėlius. Tarp jų pasmerktyjų buvo vienas, kuris pravirko, kad nebeįstengė savo žmonos ir vaikų. Staiga išėjo iš eilės tėvas Kolbė ir paprašė, kad jam būtų leista mirti vieton to šeimos tėvo. Nustebęs karininkas paklausė — kodėl? Kun. Kolbė pasisakė, kad jis jau senas (buvo 47 m. amžiaus), bejėgis, pagaliau — yra kunigas, neturi šeimos. Karininkas kunigą paėmė į mirtininkų tarpą, o šeimos tėvą paleido. Mirtininkus nuvedė į specialią patalpą sunkiai bado mirėliai. Vadovaujant tėvui Kolbei, čia jie iki paskutinio momento giedojo šventas giesmes. Kai atėjo išmesti jų lavonų, tėvą Kolbę dar atrado gyvą. Jį gyslas įleido mirtininkų nuodų, ir visus lavonus nugabeno į Auschwitzto krematoriumą. J. Pr.

raudonosios minios pajaukai. Ar tu jo vietą kitaip būtų pasielgęs? Likti savo poste iki gėdingo išmetimo ir sušaudymo būtų juokingas didvyriškumas! — Žinoma, vienas žmogus niekad istorijoje negalėjo pakeisti laiko ir įvykių riedėjimo. Smūgis po smūgio pribloškė Lietuvą. Ji sugriuvo po geležinio bolševiko padu bejėgė ir sunaikinta. — Bet tą padą rėmė ir vis stipriau spaudė lietuviškųjų išdavikų būrys! O! Kaip spaudė sovietų propaganda: „Prezidentas ir ministrai pabėgo! Vada pasidavė!" Tarytum mato abu savo tėvynės spaudymą ir apiplėšimą. Viktoras jau prisėda prie snaudžiančių vaikų ir Irenos. — Taip... Susigūžė tauta į klausuką, nesiorientavo įvykiuose, nes lėtas ir ramus lietuvių būdas nepratęs prie kaledioskopinių įvykių. Jis pratęs lėtai gromuluoti kiekvieną žodį, kiekvieną sprendimą. Snaudulys ir lėtas yra gal didžiausi priešai žmogui pavojaus metu. — Negaliu įsivaizduoti, kaip tie besieliai gyvuliai ir prisiekę bolševizmo satrapai gudriai ir klaidingai privertė tautą jos pačios rankomis atimti sau gyvybę! — Taigi, Merkys, turėdamas už savęs Dekanozovo giltinės dalį, vadovavo vis didėjančiam tautos korikų būriui. Arestavus valstybės saugumo viršininkus, buvo nutrauktas paskutinis apsigynimo siūlas. O kariuomenę gražiai pažaboję sovietiniai žaislais Vitkauskas su būreliu padėjėjų.

(Bus daugiau)

RYTAI — VAKARAI

ANDRIUS NORIMAS

Romanas

„Ar ne geriau būtų buvę, nors tris dienas garbingai pakariavus su milžinu, užfiksuoti Europoje dar vieną didvyrių tautą? Bet jie siauražiūriškai laikėsi taisyklės — po mūšio nors ir tvanas! Svarbu, kad jų kailis lieka sveikas. Nežūrint koks kailis...

Pasirodė geltonosios spaudos buvusiojo redaktoriaus Justino Paleckio pavardė. Įvairūs reikalavimai mūsų vyriausybei apuko galvas: paleisti visus politinius kalinius, legalizuoti komunistų partiją, išduoti Skučą ir Povilaitį. Neįmanoma sulaikyti sovietų klišos ir Lietuvos vidaus reikalus.”

— Ką galvoji? Irena nutaria nutraukti kankinančią tylą. — Prisimenu Lietuvos tragediją, paskutiniąsias jos dienas...

— Matau, kad ir tau gaila palikti Lietuvą. — Žinoma... Juk dvidešimt metų išgyvenau... Palengva į Viktoro nuotalką įsijungia ir Irena. Žodis po žodžio ir abu prisimena daug įvykių. I juos anksčiau jie nebuvo atkreipę pakankamai dėmesio, o dabar jie abu įžiūri juose tam tikrą pranašiskumą. Be to, peržvelgdami tėvynės supulį, jie užmiršta savo tragišką padėtį...

— Dabar prisimenu paskutiniojo spaudoje paskelbto ministerių kabineto ir valstybės gynimo tarybos bendro posėdžio nuotrūpas: juk vienas tik pre-

zidentas Antanas Smetona norėjo garbingo karinio pasipriešinimo prieš užgrobiukus!

— Kas gi jį sulaukė nuo to? — Nagi, tuo metu buvęs vyriausias kariuomenės vadas — generolas Vitkauskas! Jis argumentavo, kad mūsų kariuomenė nei techniškai, nei moralškai nėra pasiruošusi ginkluotam konfliktui su milžiniška sovietų kariuomene. Tada jis net pagrįsino atsisakyti vadovauti kariuomenei, jeigu ji būtų vedama į kovą prieš sovietus. Dabar tik man aišku, kad išdavikas lemiuam momentu panaudojo savo susidarytą autoritetą...

— Nejau Vitkauskas išdavikas? Juk toks populiarius!

— Deja... Niekas nežinojo... Gal tik saugumas, bet jis nedrįso jo liesti... O pasenęs ir išvargęs mūsų prezidentas pabūgo to išgamos grasinimų. Jis pabijojo suirutės viduje, pačioje kariuomenės viršūnėje. Čia tai ir buvo lemiamas lūžis mūsų valstybei, pats paskutinis etapas, paskutinė proga, praleista garbingai apginti savo tautą ir valstybę.

— Tu turi galvoj sovietų ultimatumą? — Taip. Kai jis jau buvo priimtas, tada viskas ėjo lyg alyva pateptais ratais. Smetonai beliko įsisąmoninti kokius niekus jis laikė prie valstybės vairo. Pasitraukė į Vokietiją tik prieš pat raudonosios armijos įvygiavimą.

— Daug kas jį smerkė tada. Vadino nevainikuotuoju Lietuvos karaliumi, pasirinkusiu tremti... Bet aš jį teisinu, nes jis pirmoji eilė buvo tik žmogus. Jis tik pasidavė savo patarėjų daugumos nuomonei, bet, kaip žmogus, jis nepanorėjo savo asmens išstatyti

PRIEŠ 50 METŲ

„Draugas“, 1916 m. rugsėjo 17 d.

M. Yčo pranašavimas. — Į San Francisco atkeliavęs iš Rusijos sostinės Martinus Yčas. Rusijos dūmos atstovas, laikraščių reporteriams pareiškė, kad turkų sostinė Konstantinopolis ir Dardanėliai teksia Rusijai, jei dabartinį karą laimės sąjungininkai. Rusija, Prancūzija ir Anglija tuo reikalu jau esančios susitarusios. M. Yčas yra nuo karo nukentėjusių lietuvių šelpimo centrinio komiteto Petrograde pirmininkas. Jis ir kan. Jonas Žilinskas dar šį mėnesį atvyks į Chicago.

Austrija neteko 4.500.000 karavimų. — Žinios iš Zuricho skelbia, kad šio karo metu Austrija jau

netekusi puspenkto milijono karių. Ji daugiausiai pražudžiusi savo karių karo fronte su Rusija.

Nenori kariauti. — Italijai sukurta didelė organizacija, kuri dar šį mėnesį rengėsi visoje šalyje sukelti didesnę demonstraciją prieš karą. Suminti tos organizacijos vadai. Konfiskuota daug literatūros.

M. Yčas apilankęs carą. — Šveicarų laikraštis „Gazette de Lausanne“ rašo, kad M. Yčas buvo pašauktas pas carą, kuris pažadėjo Lietuvai plačiąją autonomiją. Projektas jau paruoštas. Ministrų tarybė rengianti manifestą.

Keliui prie Arlington, Va., po stipraus lietaus užtvėnus, eilė automobilių nebegalėjo išvažiuoti.

Paminėta K. Žalkausko mirties sukaktis

Rugsėjo 11 d. Chicagoje įvyko teisininko, žinomo veikėjo, Lietuvos universiteto dėstytojo, visuomenininko Karolio Žalkausko penkerių metų mirties paminėjimas. K. Žalkauskas mirė 1961 m. rugsėjo 16 d. Washington, D. C., ir palaidotas tame pat mieste Greek kapinėse. Visai prasmingai jo nuveiktiems darbams Lietuva ir lietuvių tautai, paminkle byloja užrašas "Ir šviesa ir tiesa jo žingsnius teldi".

Atvykus iš Washington, D. C., velionies našlė Kotryna Žalkauskienė, esant Chicagoje gausiam velionies draugų, buvusių bendradarbių teisininkų, profesoriaus personalo ir ideologijos vienminčių ir buvo surengtas jo paminėjimas.

Minėjimas buvo pradėtas evangelikų — liuteronų Ziono parapijos bažnyčioje, kurioje dalyvaudant tos bažnyčios orkestrui ir vargonams pritariant žinomam mūsų muzikui prof. Vl. Jakubėnui, kun. J. Paupe- ras atliko pamaldas ir apibūdino velionies nueitą gyvenimo kelią bei atliktą lietuvių tautai darbą.

Plačiau paminėti velionies nuveiktus darbus reikėtų daug laiko ir spaudoje vietos.

Velionis Karolis gimė Lietuvoje Biržų apskrityje 1892 m. gegužės 29 d. Baigė Mintaujos gimnaziją ir Maskvos universiteto teisių fakultetą. 1916 m. buvo mobilizuotas rusų kariuomenės ir baigęs karo mokyklą pakeltas karininko laipsniu. 1918 m. grįžo Lietuvon ir tuojau įstojo Lietuvos kariuomenėn, kur kaip teisininkas buvo paskirtas į Kariuomenės teismo prokuratūrą.

Bolševikams okupavus Lietuvą, jam grėsė suėmimas, kaip lietuviui — patriotui ir daug dirbusiam savo kraštui, tad anksti slapta per sieną pasisla- lino į Vokietiją. Jo vardas Vokietijoje buvo žinomas, kaip Tarptautinės nusikaltimų tyrinėjimo komisijos nario ir baudžiamosios teisės suvienodinimo kom-jos nario, tad tuojau gavo Leipzigo universiteto biblioteko- je darbą. Į JAV atvyko 1948 m. 1952 m. gegužės 28 d. Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo komiteto nutarimu jis buvo pakviestas Vykdamosios Tarybos pirmininku ir išvyko į Vokietiją. Tas pareigas ėjo iki 1955 m. pradžios. Vliko pirm. tuo metu buvo prel. M. Krupavičius, tad abiem teko glaudžiai bendradarbiauti. 1952 m. liepos 21-24 d. jam teko paruošti planą pasitarimams tarp Vliko atstovų ir diplomatų, įvykusiems Paryžiuje. 1954 m. gegužės 4 d. K. Žalkauskas drauge su prel. M. Krupavičiumi lankėsi JAV, dalyvaudamas įvairiuose pasitarimuose Lietuvos išlaisvinimo

reikalais ir lankydamas atsakin- gų Amerikos pareigūnų įstai- gas.

Rugsėjo 11 d. po religinių pamaldų, gedulingi pietūs buvo suruošti šarkos restorane. Ten velionį atitinkamomis kalbomis apibūdino Lietuvos gen. konsu- las, dr. F. Daužvardis, Teisi- ninkų dr-jos vardu — J. Kasa- kaitis, valst. liaudininkų — ad- vokatas A. Sugintas, kun. J. Paupe- ras, adv. R. Skipitis ir prof. d-jos vardu M. Mackevi- čius, kuris pirmininkavo minė- jimui. Šeimos vardu padėjojo velionies brolis Vilius Žalkaus- kas. Dalyvavo velionies našlė, giminės Jūrkštienė, A. Makaus- kas su šeima ir eilė pažįstamų bei bendradarbių.

O Viešpatie, leisk man būti Tavo meilės šv. Jono vabalėliu, Dievo šviečiančiu kirminėliu, kad būda- mas nematomas ir paniekintas, neš- čiau nuostabios šviesos žiburėlį ir šviečiau tiems, kurie bevilėmis aki- mis žiūri į tamsias, baugias naktis.

Rocca

IESKO NUOMOTI

Noriu pirkti 5 ar 6 kambarių bun- galov tiesiog iš savininko. 63 iki 66-tos ir Western iki California rajone. WA 5-6742.

PROGOS — OPPORTUNITIES

Parduodamas alaus ir sodos iš- vežiojimo biznis. Duoda \$15,000 iki \$20,000 metinio pelno. Parduoda už \$17,000, iskaitant \$5,000 vertės prekes ir įrengimus. BI 2-2162 arba LA 1-7038.

CONTRACTORS

Heating Contractor
Irengiu naujus ir perstatau senus visų rūšių namų apšildymo pečius ir air conditioning į naujus ir senus namus. Stogu rindas (gutters), vandens šildy- mai boilerius. Turu leidimus dirbti mieste ir užmieste. Darbas atliekamas greit ir ma- žinai. Apie kainas ir terminus — DOMAS ŽUKAUSKAS
HEATING & SHEET METAL
4444 S. Western, Chicago 9, IL
Telefonas VI 7-3447

STATYBININKAI

VACYS CONSTRUCTION CO.
REZIDENCINIAI, KOMERCIALIAI, MEDICINOS IR KITOKI PASTATAI
2457 West 69th Street
Tel. HE 4-7482

STATOME NAUJUS NAMUS

Atliekame pilną remonto darbą IR DAŽOME
Decor Home Builders, Inc.
A. Markauskas
Telefonas: 863-4666

KOMPARTIJA — MENKNIKŲ VERGĖ

(Atkelta iš 3 psl.)

damas juos laimėjimų skiltyje. Tuo tarpu antrasis namas — Nr. 122, beveik metus laukęs apdailos darbų, taip pat paga- liau pateko į pirmo ketvirčio ati- davimo planą. Šturmuo iš visų jėgų ir suspėjo balandžio 1-ajai. Ir vėl be vandens, be šviesos, be išorinių patogumų, su neap- taisytu cokoliniu aukštu. Beje, visi keturi prieangiai šį kartą buvo pastatyti, tik naujaku- riams teko iš išmėtytų kieme šaligatvio plytų pritaisyti laip- tukus ir per lakų kiemo smėlį nutiesti tiltelius.

Dabar jau vasaros pabaiga. Galima tikėtis, kad kova su menknikiais greitai baigsis vi- siška pergale, jeigu nesutru- gys... 1967 metų sausis. Kiemas bus gražus. Jau ryškėja būsimos grožio kontūrai. Liko tik paša- linti buvusios kovos su sniegu liudininkę — juodžemio krūvą su šiukšlėmis, statybinėmis at- liekomis ir dideliu kiekiu bitu- mo (dalį jo užkasė į gruntą). Šaligatvius, kuriuos tiesė žiemą, naudodami atskeliamuosius plak- tukus, ir kurie pavasarį pasi- šiaušė, dabar jau perklojo ir netgi cementu sutvirtino.

Kaltė be kaltininko

Neseniai į šią statybos aikštę atvyko statybos tresto Nr. 1 vyresniojo inžinieriaus pava- duotojas A. Juška. Kartu su jį apsupusiais gyventojais, jis piktinosi "menknikiais". Po jo vizito statybininkai sukruto, ir, kaip jau buvo minėta, stengiasi tuos menknikius įveikti. Paga- liau viskas buvo sutvarkyta: bus užbaigti prieangiai, takeliai, kanalizacija, bus paliktas ramy- bėj daug kentėjęs asfaltas. Ir šioje vietoje, kaip ant garbės

įpjedestalo, atsistos statybinin- kai nugalėtojai. Visi drauge — ir puikūs darbuotojai, ir brok- dariai.

Gaus jie ir premijas. Ir vėl drauge — ir pirmūnai, ir brok- dariai. O reikia juos skirti. Ir to dar maža. Reikia priversti brokdarius iš savo kišenės su- mokėti už nuostolius.

Tačiau darbų vykdytojai T. Kleckovskis, V. Šimčiuk, M. So- loduchin nenori už juos atsis- kaityti. Mes čia nieko dėti, tei-

sinasi darbų vykdytojai, mus vertė, iš mūsų priima neužbaig- tus namus.

— Gal būt, man pateiksite sąskaitą už dešimties kubinių metrų tinkavimo skiedinio, kurį nuplovė paskutiniai lietūs? — klausia darbų vykdytojas A. Skuodis, tas pats, kuriam išvo- gė polistolio plyteles.

Taip, ne taip paprasta nusta- tyti, kiek kas už šiuos menk- niekius dabar turi užmokėti. Ta- čiau sunkumų nereikia išsiga- ti. Jie apsimokės šimteriopai. O kam gi pavesime šią operaciją atlikti? Užsakovams iš vykdo- mojo komiteto? Jo Valstybinės statybos architektūros kontro-

lės inspektoriams? Jo priėmimo komisijoms? Vargiai ar jiems kas išeis, nes sąžinė neleis visas bėdas suversti jų valios vykdy- tojams. Antra vertus, savos ki- šenės taip pat netuštinsi. Štai kodėl menknikiai tokie stiprūs

ir taip puikiai klesti." Kaltė ryški, o kaltininkais negi norės būti Maskvinė ir vie- tinė kompartija bei jų pavaldi- niai. Jos linke iš visuomenės pelnytis, bet ne jai atsisteisti už kaltes ir klaidas.

Brangiam tėvui mirus,

RIMUI CINKAI

ir artimiesiems reiškiamė nuoširdžią užuo- jautą.

Antro Kaimo kolektyvas

10 M. Mirties Sukakties Paminėjimas FRANK WAITEKAITIS

Mirė 1956 metų rugsėjo 17 d. ir buvo palaidotas rugsėjo 20 d.

Jau praėjo dešimtis ilgų, liūdny metų, kai Tavęs netekau, kai negailestinga mirtis išplėdė Tavę iš gyvųjų tarpo ir padėjo ten iš kur niekas jau negrįžta. Liūdime Tavęs netekę ir niekuomet nega- lėsime užmiršti. Lai gailestingas Dievas suteikia Tau amžiną ramybę.

Už a. a. Frank Waitekaitis sielą šv. Mišios bus atnašaujamos Tėvų Jėzuitų koplyčioje 1966 m. rugsėjo 19 d., 8 val. ryto.

Sirdingai prašau visų, kurie prisimenat Frank Waitekaitį, pasimelsti už jo sielą.

Liūdinti žmona ALICE, GIMINĖS ir DRAUGAI.

A. + A.

JUOZUI CINKAI mirus,

gilaus skausmo prislėgtus artimuosius — žmoną VIKTORIJĄ, dukrą VALENTINĄ, sūnų RIMĄ ir žentą TADĄ nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Al. ir Al. Eivai ir dukros

A. + A.

Teis. BRUNONUI BUŠACKIUI mirus, jo seseriai ELENAI ir svainiui ALEKS. ZUJAMS gilią užuojautą rei- škia

Lietuvių Teisininkų Draugijos Čikagos skyrius.

P A D Ė K A

A. + A. LEONARD BIKULČIUS

Mūsų mylimas mirė 1966 m. rugsėjo 5 dieną ir palaidotas rugsėjo mėn. 9 dieną šv. Kazimiero kapinėse, Chicagoje.

Mes norime padėkoti visiems, kurie suteikė jam paskutinįjį patarnavimą ir palydėjo į jo poilsio vietą. Nuosirdžiai dėkojame didž. gerb. kunigams: kleb. prel. D. Mozerui ir kun. L. Vaišvilui už maldas koplyčioje; kun. P. Pau- razai, k. uris atlaikė gedulingas pamaldas už jo sielą ir paly- dėjo velionį į kapines.

Nuosirdžiai dėkui visiems, kurie užprašė šv. Mišias už jo sielą.

Dėkojame visiems, kurie prisuntė velionui gėlių. Dėkojame Mary Banky už giedojimą bažnyčioje. Dėkojame grabnešiams ir visiems, kurie pareiškė mums toje liūdesio valandoje užuojautą. Dėkojame laidotuvių direktoriui Steponui Lackawicz už malonų patarnavimą. Dėkojame visiems laidotuvių dalyvavusiems, kuriems at- skirai neturime galimybės padėkoti. Visiems, visiems nuošir- dus dėkui.

Teta — Petronėlė Šlyteris ir Vinco Šlyterio šeima.

VIENŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A. + A.

STANLEY STANKUS

Jau suėjo vieni metai, kai negailestinga mir- tis atskyrė iš mūsų tarpo mylimą vyrą ir tėvą, ku- rio netekome 1965 m., rugsėjo 17 d.

Nors laikas tęsiasi, bet mes jo niekada ne- galėsime užmiršti. Lai gailestingas Dievas sutei- kia jam amžiną ramybę.

Už jo sielą užrašytos 2-jos šv. Mišios rug- sėjo mėn. 17 d. 6:30 val. ryto ir rugsėjo 18 d. 5 v. v. šv. P. Marijos Gimimo parap. bažnyčioje.

Maloniai kviečiame visus — gimines, drau- gus ir pažįstamus dalyvauti šiose pamaldose ir kartu su mumis pasimelsti už a. a. Stanley sielą.

Nuliūdę: žmona Josephine ir duktė Stella

REAL ESTATE

Mūr. apyaujis Gage p. 3 did. bu- tal. \$51,000.
Mūr. beveik naujas, Gage parke, 2x5 1/2, garažas, \$42,500.
Mūr. 2x5 ir butas rūsy, garažas. Gera vieta. \$26,500.
Mūr. 5 kamb. ir pajamos iš rūsiu. M. p. Tik \$18,500.

KAIRYS REAL ESTATE

2943 West 59th Street Tel. HE 6-5151

Mūr. 4 butai: 6, 2 po 3 ir 4 kamb. Central. šildymas, apsauga nuo pot- vynio. Garažas. 33 p. sklypas. Arti bažn. Brighton Pke.
2 po 4 kamb. mūr. Gazo pečiai šildymas. 2 auto garažas. Brighton piko centre.

Namų ir biznio pirkimo ar pardavimo reikalais kreipkitės:

SIMAITIS REALTY & INSURANCE

Notary Public — Income Tax Service
2737 West 43rd Street Tel. — CL 4-2390

2 namai 5 butai, labai geram tvirtyje. Pajamų mėn. \$435. Netoli Drango. \$30,000.
Bright, pk. mūr. ant plat. slypo. 3 but ir 2 bižn. Labai geros pa- jamos \$28,000.
Tik kelių metrų 9 but. mūr. prie Marj. pk. Savininkui mirus parduod. už \$105,000.
Mūr. pk. labai geras 1 1/2 aukšt. med. naujas stog., 2 auto garaž., pirkite už \$19,000.
Mūr. pk. šildomas karštu vand. — alyva. 3 auto mūr. garaž., savininkui bu- tas ir \$250 pajamų. Kaina \$37,000.
I vakar. nuo Marj. pk. 2 but med. 50 p. sklyp. Nuomos \$100 ir \$110 į mėn. Tik \$20,500.
Marj. pk. 1 1/2 aukšt. 6 ir 3 kamb. mūr. Naujas stogas, naujas šildy- mas karštu vanden. 220 elektr. Didel. kambar. \$24,500.
10 butų ir 3 krautuv. Gerai pri- šl. mūr. Nauja elektr. Archer ir California apyl. \$70,000 arba geriau- sias pasiūl.

NERIS REAL ESTATE

6924 South Western Avenue Tel. 471-0321

Alex REALTY
SALES • MORTGAGES • MANAGEMENT
Main office 5727 W. Cermak, Branch ofc. 4936 W. 15 S.
Cicero, Illinois 60650 — Phone OL 6-2233

ALEX SATES — Realtor
Turime šimtus namų Ciceroje, Berwyn, Riverside, La Grange Parke ir kituose vakariniuose priemiestuose. Prašom užsukti į mūsų įstaigą "Kairinkis" ir "Katalikų".

A. + A.

INŽ. BRONIUI BUDGINUI mirus, jo žmoną mielą ANATANINĄ BUDGINIENĘ nuošir- džiai užjaučiame ir šioje skausmo valandoje kartu liūdime.

Irena ir Vytenis Jonynai

A. + A.

INŽ. BRONIUI BUDGINUI tragiškai žuvus, žmonai Antaninai reiškiamė giliausią užuojautą.

Stasė ir Jonas Kelečiai

A. + A.

JUOZUI CINKAI mirus, sūnui Rimvidui reiškiamė giliausią užuojau- tą.

Stasė ir Jonas Kelečiai

2-jų aukštų mūrinis — 3 ir 3 pirmame aukšte ir 5 kamb. su už- daru porčium antram aukšte, pil- nas rūsys. 3 maš. mūr. garžas. Gražus kiemas. 6325 So. Artesian Avenue, telef. 434-6820.

5 kamb. švarus mūr. bungalov. Prie 59 ir Rockwell. \$16,900. WA 5-6015.

REAL ESTATE

Palikimas. 2 gražūs butai po 5 kamb. Mūr. Prie 69 ir Washtenaw. \$28,900. WA 5-6015.

CICEROJE GERIAUSIAS BAR- GENAS. 3 po 4 kamb. Apyl. 50 ir 14 St. Dideli miegamieji, modern. vonios, gazu apšild. Pajamų \$225 per mėn. \$21,900. SVOBODA, 2134 S. 61st Ct. BI 2-2162 arba LA 1-7038.

6 kamb. "ranch" stiliaus, 10 metų mūr. Marquette pke. 2 vonios, įrengtas rūsys, central. šildymas. 59 p. sklypas. Garažas. WA 5-6015.

Savininkas parduoda mūr. pajamų namą — 6 kamb. ir 3 kamb. su baldais. Pajamų \$80 į mėn. 2 maš. garažas. Galima apžiūrėti šeštad. ir sekmad. nuo 12 iki 6 v.v. 6521 S. Washenaw Ave.

REIKŠKŲ PADEKĄ ir įvertinū Mr. Svoodos, 3739 W. 26th St., Chicago ir 2134 S. 61st Ct. Ciceroje, patarnavimą. Jis padėjo man parduoti 5510 W. 25th Pl., ir aš pirkau gerą apartment, adr. 6730 W. 21st St., Berwyn. Esu paten- kinta.

Mrs. Anna Rubin

4 1/2 ir 3 1/2 kamb., 7 metų mūr. Marquette Parke
Telef. — WA 5-6015

BRAZUS 2-JŲ BUTŲ NAMAS, 5 ir 5 kamb. Spintelės virtuvėje, modern. vonios ir "shower". Gazu ap- šild. 2 maš. garažas. Apyl. 28 ir Keeler, pietvakariuose. \$13,500. SVOBODA, 3739 W. 26th St. LA 1-7038.

5 kamb., 14 metų mūr. Marquette Pke. \$17,500. WA 5-6015.

Palikimo paskirstymas. 6 kamb. mūr. namas ir 2-auto mūr. gara- žas. Į pietus nuo 63-čios ant Cali- fornijos, arti Maria High School. Skambinti GR 6-0691.

5 1/2 kamb., 7 metų, mūr. bungalov prie 69 ir Western. Galima tuoj už- imti. \$19,200. WA 5-6015.

2-jų aukštų mūrinis — 3 ir 3 pirmame aukšte ir 5 kamb. su už- daru porčium antram aukšte, pil- nas rūsys. 3 maš. mūr. garžas. Gražus kiemas. 6325 So. Artesian Avenue, telef. 434-6820.

5 kamb. švarus mūr. bungalov. Prie 59 ir Rockwell. \$16,900. WA 5-6015.